

PRITARTA

Pasvalio rajono savivaldybės tarybos

2015 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. T1-67

**PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VYKDOMŲ VISUOMENĖS
SVEIKATOS PRIEŽIŪROS FUNKCIJŲ ĮGYVENDINIMO 2014 METŲ ATASKAITA**

TURINYS

I. Savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo ataskaitos santrauka.....	3
II. Teisės aktai, reglamentuojantys Savivaldybės vykdytas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas.....	3
III. Savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros veiklai įtakos turėjusių veiksmų apžvalga...	4
IV. Bendruomenės sveikatos būklės analizė.....	6
V. Vykdytos valstybinės visuomenės sveikatos programos ir strategijos.....	19
VI. Savivaldybės visuomenės sveikatos programų ir strategijų, visuomenės sveikatos priežiūros priemonių įgyvendinimas.....	29
VII. Bendruomenės, nevalstybinių organizacijų, ūkio subjektų, Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių dalyvavimas vykdamas visuomenės sveikatos priežiūros veiklą.....	33
VIII. Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros įgyvendinimas.....	35
IX. Savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros veiklos finansavimas.....	38
X. Artimiausio laikotarpio Savivaldybės vykdomos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos prioritetinės kryptys.....	38
XI. Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymas	39

I. SAVIVALDYBĖS VYKDOMŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS FUNKCIJŲ ĮGYVENDINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Pasvalio rajono savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo 2014 m. ataskaita rengiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. birželio 18 d. nutarimu Nr. 606 „Dėl Savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo ataskaitos teikimo tvarkos ir ataskaitos teikimo formos patvirtinimo“. Ataskaitoje pateikiamas 2014 metais Savivaldybės tarybos, Savivaldybės administracijos direktoriaus priimtų teisės aktų visuomenės sveikatos priežiūros klausimais sąrašas. Trumpai aptariami vidiniai bei išoriniai veiksniai, turėję įtakos visuomenės sveikatos priežiūros veiklai. Pateikiami 2014 ir ankstesnių metų statistiniai duomenys ir jų analizė apie demografinę situaciją Pasvalio rajono savivaldybėje, gyventojų sveikatą. Aptariamos Pasvalio rajone vykdomos prevencinės programos ir pateikiami jų rezultatai. Aprašomas visuomeninių organizacijų, Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių indėlis į visuomenės sveikatos priežiūros veiklos įgyvendinimą Pasvalio rajono savivaldybėje.

Pateikiama informacija apie 2014 metais rajone vykdytą vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros veiklą, mokinių bei mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistų skaičių Savivaldybėje, informacija apie Savivaldybės biudžeto lėšų, Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, skiriamos savivaldybių biudžetams Sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti panaudojimą, apibendrinamas Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymas.

Ataskaitos I, II, III, V, VI, VII, IX, X, XI skyrius parengė Pasvalio r. savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos vyriausioji specialistė (Savivaldybės gydytoja) Dalia Vasiliūnienė, tel. (8 451) 54 086, el. p. d.vasiliuniene@pasvalys.lt; III, IX, X skyrius – Pasvalio r. savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro direktorė Vilma Jankevičienė, tel. (8 451) 20 130, el. p. vsbiuras@gmail.com; IV skyrių – Pasvalio r. savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas Kęstutis Knizikevičius; V, VI, VIII skyrius – Pasvalio r. savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė Jovita Mikalajūnienė, tel. (8 451) 20 131, el. p. vsbiuras@gmail.com.

Savivaldybės tarybai pritarus, ataskaita bus paskelbta Pasvalio rajono savivaldybės tinklalapyje www.pasvalys.lt

II. TEISĖS AKTAI, REGLAMENTUOJANTYS SAVIVALDYBĖS VYKDYTAS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS FUNKCIJAS

Eil. Nr.	Dokumento data	Dokumento numeris	Dokumento pavadinimas
Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimai			
1.	2014-02-19	T1-2	Dėl Pasvalio rajono savivaldybės 2014 metų biudžeto patvirtinimo
2.	2014-02-19	T1-7	Dėl Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. rugpjūčio 24 d. sprendimo Nr. T1-101 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės Bendruomenės sveikatos tarybos sudarymo“ pakeitimo
3.	2014-04-02	T1-24	Dėl pritarimo Pasvalio rajono savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo 2013 metų ataskaitai
4.	2014-04-02	T1-25	Dėl Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2013 metų lėšų panaudojimo ataskaitos patvirtinimo
5.	2014-04-30	T1-65	Dėl Pasvalio rajono savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų (narkotikų, alkoholio, tabako ir kitų) vartojimo mažinimo ir prevencijos 2014–2016 metų

			programos ir šios programos įgyvendinimo 2014 metų priemonių plano patvirtinimo
6.	2014-04-30	T1-66	Dėl Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2014 metų sąmatos patvirtinimo
7.	2014-04-30	T1-67	Dėl Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2014 metų lėšų paskirstymo
8.	2014-08-20	T1-149	Dėl pritarimo projekto „Pasvalio ir Biržų rajonų savivaldybių mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų gerinimas“ teikimui
9.	2014-10-22	T1-171	Dėl Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro mokamų paslaugų įkainių nustatymo
10.	2014-12-19	T1-251	Dėl Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. vasario 19 d. sprendimo Nr. T1-2 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės 2014 m. biudžeto patvirtinimo“ pakeitimo
11.	2014-12-19	T1-256	Dėl Visuomenės sveikatos priežiūros Pasvalio rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo
Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai			
12.	2014-11-03	DV-598	Dėl Savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. DV-705 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės asmenų būtinio hospitalizavimo ir (ar) būtinio izoliavimo organizavimo“ pakeitimo

III. SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA

Išoriniai veiksniai, turėję įtakos Savivaldybės vykdytai visuomenės sveikatos priežiūros veiklai	Išorinių veiksmų poveikio rezultatas Savivaldybės vykdytai visuomenės sveikatos priežiūros veiklai	Vidiniai veiksniai, turėję įtakos Savivaldybės vykdytai visuomenės sveikatos priežiūros veiklai	Vidinių veiksmų poveikio rezultatas Savivaldybės vykdytai visuomenės sveikatos priežiūros veiklai
1. 1. Nuo 2014 m. sausio 1 d. savivaldybės vykdo valstybines (Valstybės perduotas savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas. Dėl šios priežasties lyginant su 2013 metais finansavimas savivaldybės teikiamoms visuomenės sveikatos priežiūros paslaugoms išaugo 25 proc. 2. LR Vyriausybė 2014 metus paskelbė Vaikų sveikatos metais. 2014 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 271 patvirtintas Vaikų sveikatos metų sveikatos	1. Dėl finansavimo padidėjimo išaugo visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir prieinamumas. 2. Vaikų sveikatos metų sveikatos stiprinimo priemonių planas patvirtintas pavėluotai, t. y. 2014 m. kovo 26 d., o vaikų sveikatos metų renginių kalendorius sudarytas 2014 m.	1. Įgyvendinta didžioji dalis Pasvalio rajono savivaldybės stebėsenos programos ataskaitos rekomendacijų įgyvendinimo 2014 m. plano priemonių. 2. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras (SMLPC) kartu su Visuomenės sveikatos biuru atliko ikimokyklinio amžiaus vaikų sužalojimų namuose tyrimą, vaisių vartojimo skatinimo programos apklausą bei pradėjo vykdyti mokyklų aplinkos tyrimą.	1. Į sveikos gyvensenos problemų sprendimą įsitraukė nemaža dalis Savivaldybėje veikiančių įstaigų, įmonių, bendruomenių, seniūnijų, ugdymo įstaigų ir kt. 2. Gavus apibendrinus tyrimo rezultatus bei rekomendacijas, gerėja mokinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybė. 2014 m. kovo 27 d. Pasvalyje organizuota regioninė konferencija „Vaikų sveikatos stiprinimas. Nauji iššūkiai ir galimybės“

stiprinimo priemonių planas. 3. Patvirtintas naujas sveikatos priežiūros mokyklose finansavimo tvarkos aprašas. 4. Nacionalinė sveikatos taryba kartu su Lietuvos verslo darbdavių konfederacija priėmė nutarimą dėl sveikos gyvensenos skatinimo, sveikatos stiprinimo galimybių darbo kolektyvuose. 5. Nėra parengto ir patvirtinto bendro visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų katalogo, teisės aktais nustatytų paslaugų kainų ir jų apskaičiavimo metodikų. 6. Parengtas ir suderintas širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo tvarkos aprašas. 7. Visuomenės sveikata labiausiai priklauso nuo gyvensenos, tačiau gyventojų vertybės ir elgesį neigiamai veikė nepalankūs socialiniai, ekonominiai veiksniai.	gegužės 1 d. 3. Patvirtinti rekomendaciniai ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose steigiamų visuomenės sveikatos priežiūros specialistų pareigybių steigimo normatyvai. 4. Darbo kolektyvuose atsirado daugiau sveikos gyvensenos skatinimo iniciatyvų, darbdaviai ir darbuotojai tapo aktyvesni ieškant sveikatos stiprinimo galimybių darbo vietose. 5. Trūksta konkretumo ir aiškaus reglamentavimo teikiant visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas gyventojams. 6. Visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų gavėjų skaičius išaugs, paslaugos bus teikiamos tam, kam jų labiausiai reikia, t. y. rizikos grupių asmenims. Gerės bendradarbiavimas tarp asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų. 7. Susidariusi nepalanki socialinė, negerėjanti ekonominė šalies situacija neigiamai atsiliepė gyventojų sveikatai bei jų gyvenimo kokybei. Nežiūrint to, stebimas didėjantis Pasvalio rajono gyventojų informuotumas sveikos gyvensenos ir sveikatos	3. Nerenovuoti mokyklose dirbančių visuomenės sveikatos priežiūros specialistų kabinetai. Kai kuriose bendrojo lavinimo mokyklose visuomenės sveikatos specialistas kabinetu dalijasi su kitais specialistais (soc. pedagogais, psichologais). 4. Keturi Visuomenės sveikatos biuro darbuotojai dalyvavo Lietuvos sveikatos mokslų universiteto tęstiniuose 288 val. mokymuose pagal „Visuomenės sveikatos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo sistemos plėtra, įgyvendinant inovatyvius mokymosi modelius“, projekto Nr. VP1-2.2-ŠMM-04-V-06-009. 5. Įgyvendintas Leonardo da Vinci programos projektas „Sveikatos mokymo kokybės gerinimas“. Įgyvendinant projektą 15 projekto dalyvių 2 sav. kėlė savo profesinę kvalifikaciją Nyderlandų Karalystėje. 6. Įgyvendinant Vietos veiklos grupės projektus, finansuojamus iš ES, kaimo bendruomenėse sukurta reikiama infrastruktūra	3. Nerenovuoti sveikatos kabinetai, taip pat atskiros erdvės nebuvimas turėjo įtakos teikiamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos kokybei ir prieinamumui. Sprendžiant šią problemą, parengtas projektas pagal Norvegijos finansinių mechanizmų programą „Pasvalio ir Biržų rajonų savivaldybių mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų gerinimas“ Nr. NOR-LT11-SAM-01-K-02-004. Projektui skirtas 245 988,60 Eur finansavimas. 4–5. Visuomenės sveikatos specialistai turėjo puikias sąlygas kelti savo profesinę kvalifikaciją tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Dėl šios priežasties išaugo visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybė. Parengtos metodinės rekomendacijos „Sveikatinimo renginių organizavimo metodinės rekomendacijos: Nyderlandų Karalystės geroji patirtis“ 6. Kaimo bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos vis aktyviau įsitraukia į sveikatinimo veiklą. Rajono gyventojai įgijo sveikos gyvensenos įgūdžių, buvo nuosekliai stiprinama gyventojų sveikos gyvensenos motyvacija
---	---	--	--

	stiprinimo klausimais.	sveikatinimo ir sporto renginiams organizuoti.	bei formuojama rajono gyventojų asmeninė atsakomybė už savo sveikatą.
--	------------------------	--	---

IV. BENDRUOMENĖS SVEIKATOS BŪKLĖS ANALIZĖ

2014 m. visuomenės sveikatos stebėseną buvo vykdoma pagal Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2012–2014 metų programą, patvirtintą Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 28 d. sprendimu Nr. T1-240. Buvo renkami 2007–2014 m. (pagal duomenų šaltinių teikiamą informaciją) Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos būklę atspindintys rodikliai: gyventojų mirtingumas, gimstamumas, sergamumas neinfekcinėmis ir infekcinėmis ligomis, traumų skaičius ir pan. Dauguma sveikatos rodiklių buvo gauti iš centralizuotai teikiamų duomenų šaltinių: Statistikos departamento, Higienos instituto sveikatos informacinio centro leidinių ir kompiuterinių duomenų bazių.

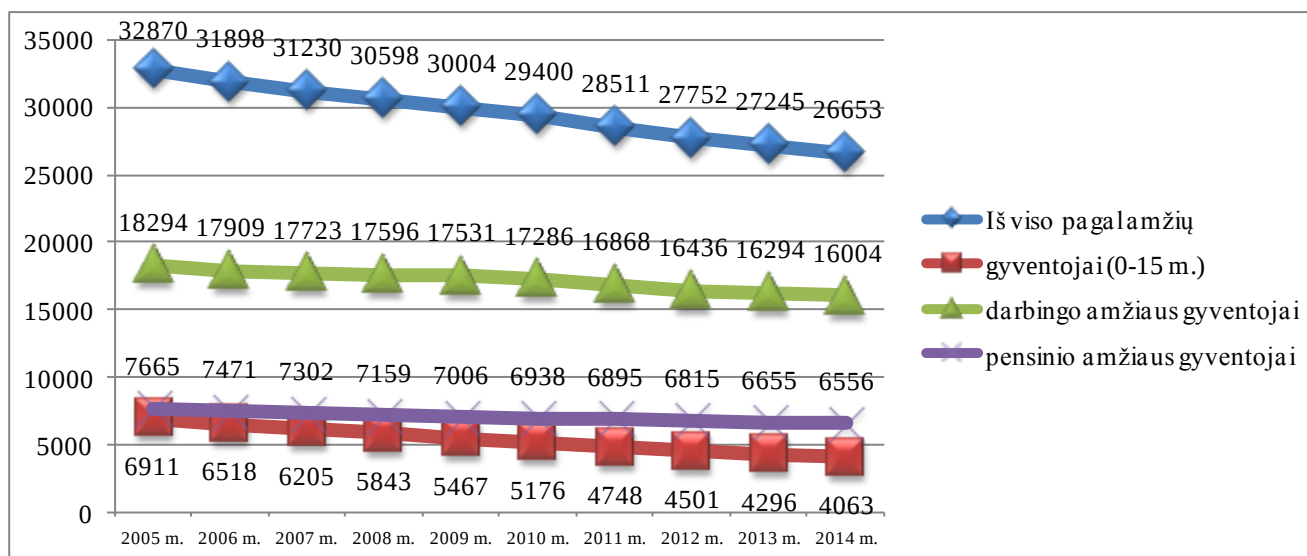
Bendruomenės sveikatos būklės analizėje lyginami 2005–2013 m., iš dalies – 2014 m. gyventojų sveikatos rodiklių duomenys.

1. Demografinė ir socialinė-ekonominė būklė

1.1. Gyventojai

Gyventojų skaičius Pasvalio rajone mažėja. 2005 m. pradžioje gyveno 32 870, o 2014 m. pradžioje 26 653 gyventojai. Per pastaruosius dešimt metų gyventojų sumažėjo 6 217 arba 18,92 proc. Vertinant vyrų ir moterų demografinę situaciją Pasvalio rajone vyrų gyvena mažiau nei moterų. 2014 metų pradžioje Pasvalio rajone buvo užregistruoti 12 543 vyrai (47,06 proc. Pasvalio rajono gyventojų) ir 14 110 moterų (52,94 proc.).

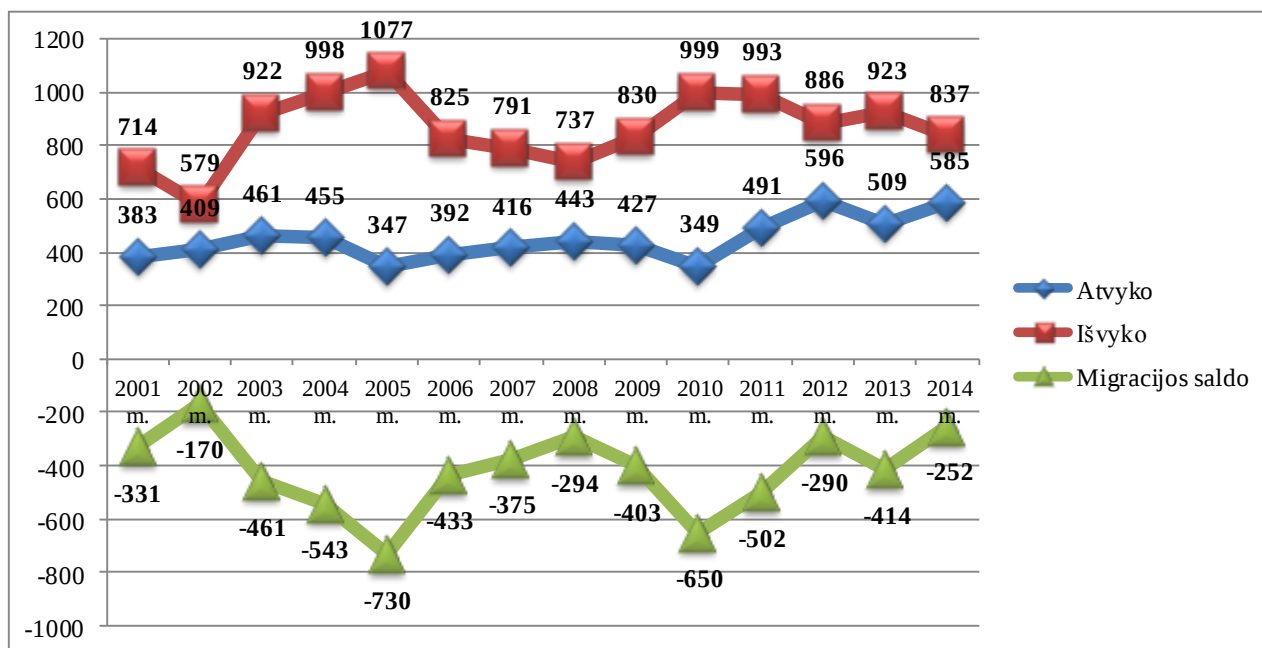
2014 m. Pasvalio rajone užregistruoti 6 556 pensinio amžiaus gyventojai ir tai sudarė 24,60 proc. visų minėtais metais rajone gyvenusių asmenų. Didžiausią grupę gyventojų užėmė darbingo amžiaus žmonės (60,04 proc.), o mažiausią – gyventojai iki 15 metų amžiaus (15,36 proc.). Vertinant gyventojų skaičių pagal tris amžiaus grupes, pastebima, kad nuo 2005 iki 2014 metų jaunų žmonių Pasvalio rajone sumažėjo 2 848 (41,21 proc.), darbingo amžiaus gyventojų sumažėjo 2 290 (12,52 proc.), o pensinio amžiaus gyventojų – 1 109 (14,47 proc.) (1 pav.).

**1 pav. Gyventojų skaičiaus kitimas pagal amžių Pasvalio rajono savivaldybėje
2005–2014 m. pradžioje (abs. sk.)**

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Pasvalio rajone 2014 m. išvyko 837 gyventojai ir tai yra 74 gyventojais mažiau negu 2013 m. Taip pat padaugėjo ir atvykstančių gyventojų į Pasvalio rajoną. 2013 m. užregistruota 499 atvejai, o 2014 m. užregistruota 585 atvejai, tai yra 86 atvejais daugiau (2 pav.). 2001–2009 m. emigrantų skaičius perskaičiuotas remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais bei 2006–2010 m. atliktų statistinių tyrimų, kuriais remiantis buvo įvertinti 2001–2009 m. nedeklaruotos emigracijos srutai, duomenimis.

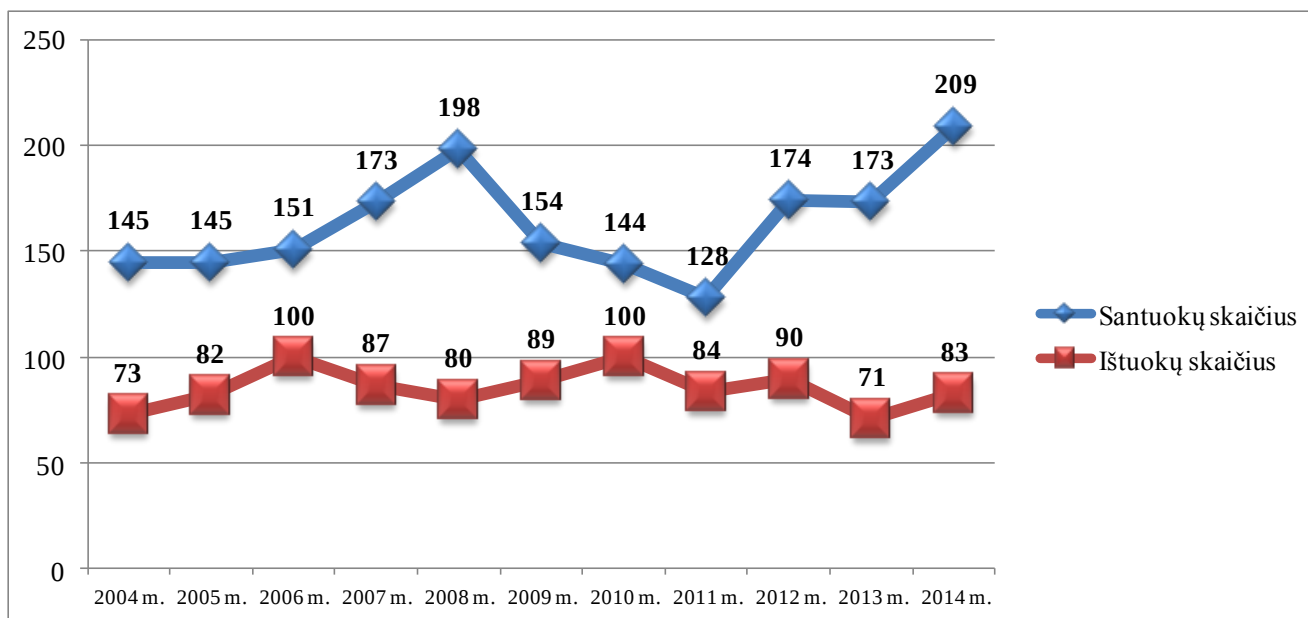
2 pav. Migracijos saldo dinamika Pasvalio rajone 2001–2014 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Gyventojų skaičius mažėjo ir dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos. Minėtu laikotarpiu Pasvalio rajone mirė 2511 gyventojais daugiau negu gimė kūdikių. Lyginant Pasvalio rajono mirtingumo rodiklius su Lietuvos ir Panevėžio apskrities rodikliais, jie yra didesni Pasvalio rajone.

1.2. Gimstamumas

Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, Pasvalio rajone užregistruotų santuokų skaičius 2014 m. buvo 209 santuokos. 2013 m. Pasvalio rajone buvo užfiksuota mažiausiai ištuokų nuo 2001 m. (71), tačiau 2014 m. ištuokų skaičius Pasvalio rajone padidėjo (83) (3 pav.).

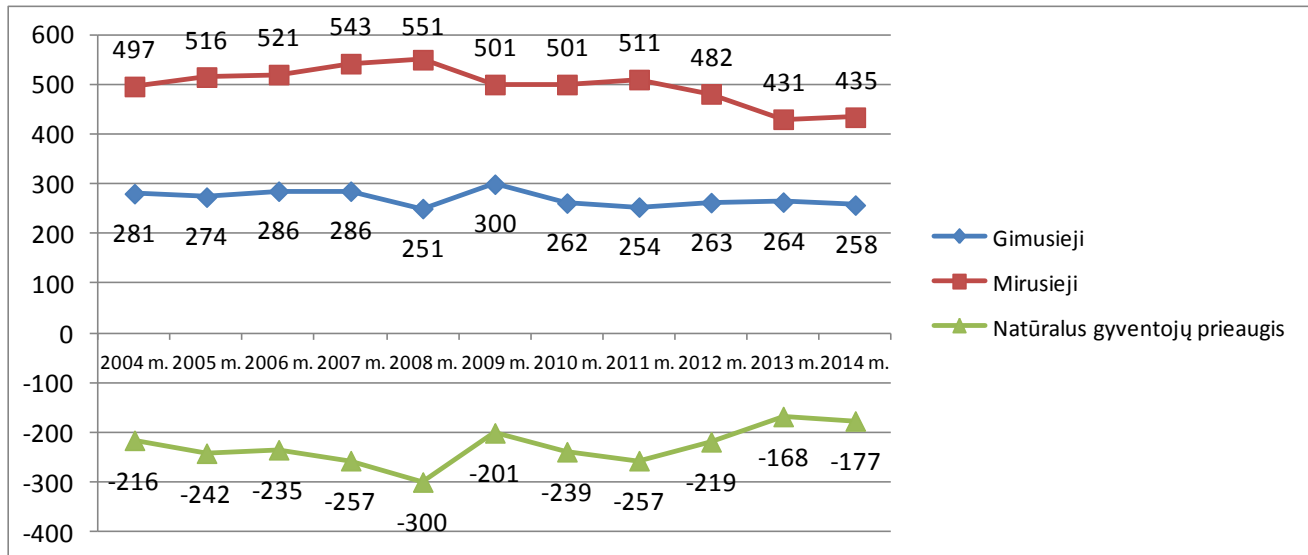

3 pav. Santuokų ir ištuokų skaičius Pasvalio rajone 2004–2014 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Gimstamumo rodiklis sąlyginai pagal lygį yra skiriamas į mažą – mažiau nei 15, vidutinį – 15–25 ir didelį – daugiau kaip 25 gyvi gimę kūdikiai 1000-iui gyventojų per metus.

Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, 2004–2014 m. laikotarpiu Pasvalio rajone pastebimi gana pastovūs gimstamumo rodikliai. 2014 m. Pasvalio rajone gimė 258 kūdikiai, tai 23 kūdikiais mažiau nei 2004 m. Nuo 2004 m. gimė 2 979 kūdikiai (4 pav.).

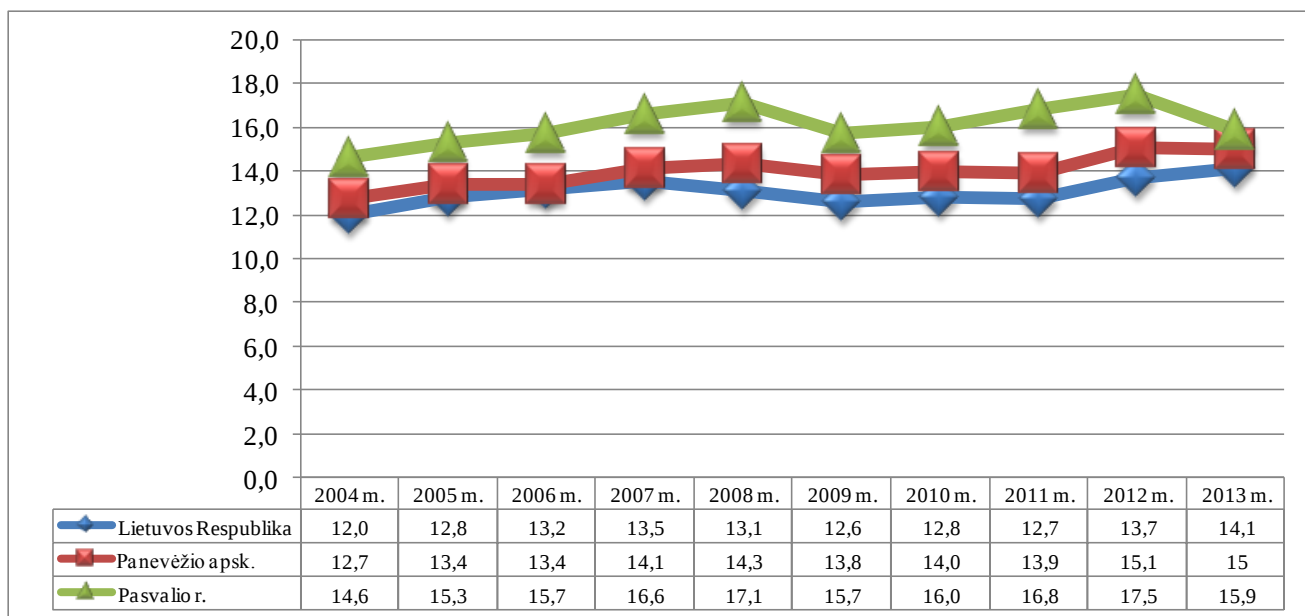

4 pav. Natūrali gyventojų kaita Pasvalio rajone 2004–2014 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1.3. Mirtingumas

2004–2013 metais mirtingumas Pasvalio rajone išliko didesnis nei Lietuvoje ir Panevėžio apskrityje, tačiau per paskutiniuosius metus mirtingumas Pasvalio rajone sumažėjo, o Lietuvoje ir Panevėžio rajone didėjo arba nežymiai pakito. Lyginant su bendra šalies situacija, 2012 ir 2013 metais Pasvalio rajone mirtingumo rodiklis sumažėjo nuo 3,8 atvejo iki 1,8 atvejo per metus. Pagal intensyvumo lygį mirtingumas Pasvalio rajone ir Panevėžio apskrityje vis dar išlieka didelis, o Lietuvoje – vidutinis (5 pav.).

5 pav. Mirtingumas Lietuvoje, Panevėžio apskrityje ir Pasvalio rajone 2004–2013 m. (1000 gyventojų).

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

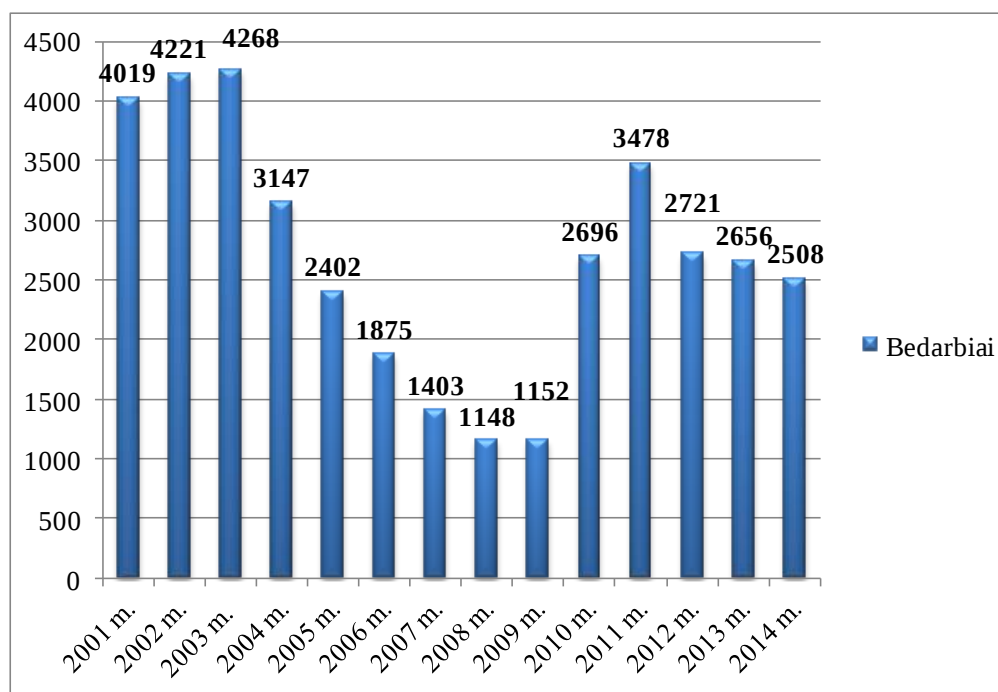
Lietuvoje pastebimas didesnis vyrų mirtingumas. Tačiau Pasvalio rajone didesnis moterų mirtingumas. 2008 metais Pasvalio rajone mirė 7 moterimis daugiau nei vyrų, 2011 m. – 25, 2013 m. – 13 moterų daugiau nei vyrų. Iš viso 2013 metais Pasvalio rajone mirė 431 gyventojas, iš jų 209 vyrai (48,49 proc.) ir 222 moterys (51,51 proc.). Statistikos departamento duomenimis 2014 m. Pasvalio rajone mirė 435 gyventojai.

1.4. Nedarbo lygis

Socialiniai veiksniai veikia mūsų sveikatą, o nuo asmens ir visuomenės sveikatos priklauso ir socialinė gerovė. Susirgęs asmuo yra ne toks darbingas arba visai nedarbingas, jis nesukuria produkto ir praranda dalį galimų gauti lėšų. Vienas iš svarbiausių rodiklių, atskleidžiančių šalies socialinę-ekonominę būklę, yra bedarbių skaičius. Mokslininkų teigimu, bedarbystė yra vienas iš išorinių socialinių veiksnių, kuris sukelia tiek psichologinių, tiek fizinių negalavimų.

Lietuvos darbo birža skelbia registruotą nedarbą, kuris išreiškiamas darbo biržoje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykiu. 2014 metais Pasvalio rajone buvo užregistruota mažiau bedarbių, nei praėjusiais metais. Pastovus Bedarbių mažėjimas yra pastebimas nuo 2011 metų. Nors Pasvalio rajone pastebėtas ir nedarbo lygio mažėjimas, tačiau sumažėjo Pasvalio mieste ir darbo jėgos. Tokia tendencija yra pastebima nuo 2011 metų.

Analizuojant 2001–2014 m. sausio 1 d. duomenis matyti, kad Panevėžio teritorinės darbo biržos Pasvalio skyriuje registruotų bedarbių skaičiai didžiausi buvo 2001–2003 m. Nuo 2004 m. iki 2009 m. bedarbių skaičius rajone mažėjo, tačiau 2010–2011 m. bedarbių skaičius žymiai išaugo. Nuo 2012 metų iki dabar bedarbių skaičius Pasvalio rajone mažėja (atitinkamai 2011 m. – 3478, 2012 m. – 2721, 2013 m. – 2656, 2014 m. – 2508 bedarbiai.) (6 pav.). 2014 metais buvo įdarbinta 7,4% Pasvalio rajono bedarbių.

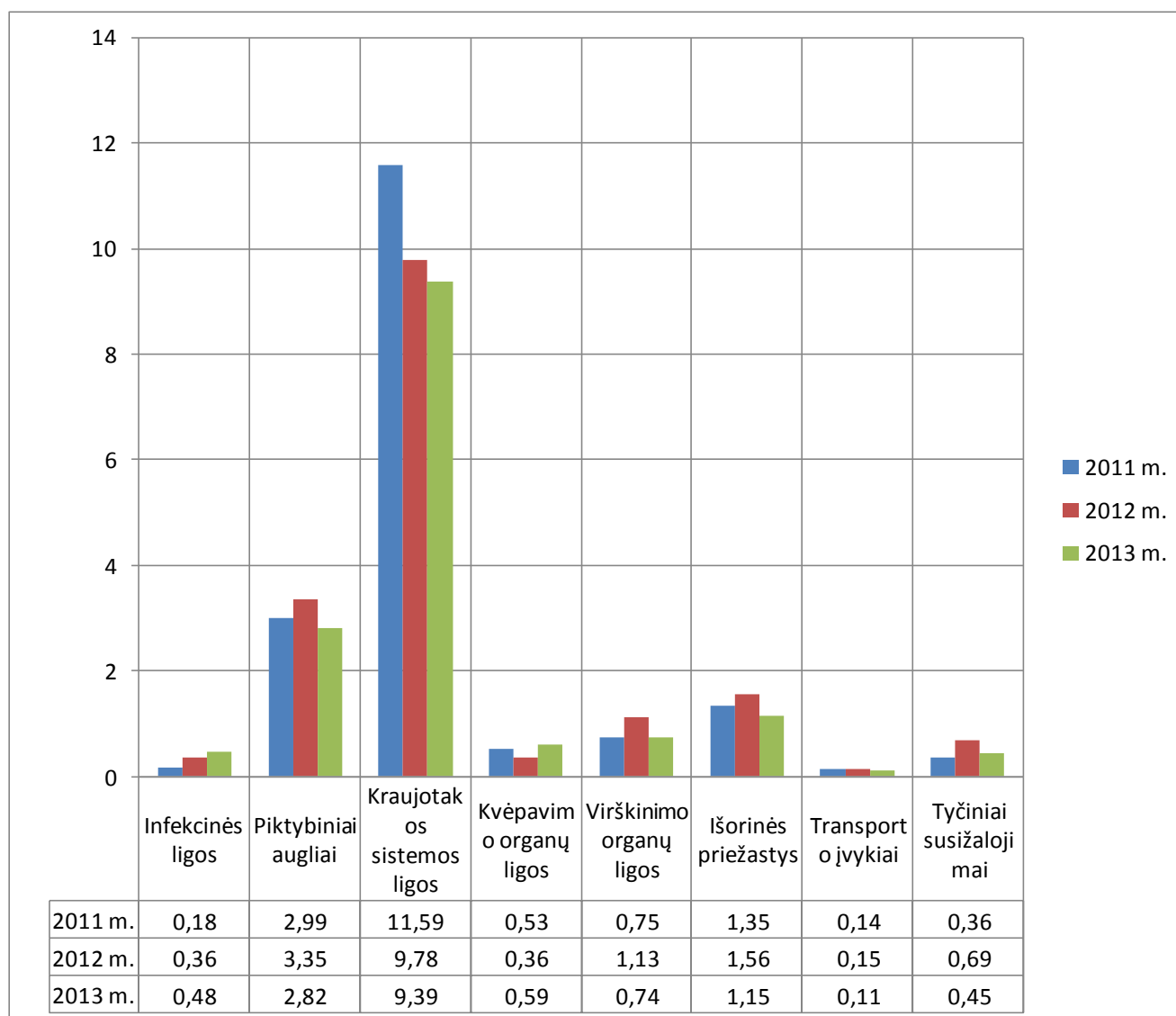
6 pav. Registruoti bedarbiai Pasvalio rajone 2001–2014 m. sausio 1 d. duomenimis (abs. sk.)

Šaltinis: Panevėžio darbo biržos Pasvalio skyrius

2. Gyventojų sveikatos būklė

2.1. Mirtingumas pagal priežastis

2001–2013 metais kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys – pagrindinės Pasvalio rajono gyventojų mirties priežastys. Šios priežastys 2013 m. sudarė 83,52 proc. visų mirties priežasčių. Iš jų daugiau nei pusę visų mirties priežasčių sudaro kraujotakos sistemos ligos (58,7 proc.). Piktybiniai navikai sudarė 17,63 proc., o išorinės priežastys 7,19 proc. visų mirties priežasčių. Lyginant 2011–2013 metų laikotarpio duomenis, matome, kad visose pagrindinėse mirtingumo grafose rodikliai mažėjo, o didėjo mirtingumas nuo infekcinių ligų (2011 m. – 0,18, 2012 m. – 0,36, 2013 m. – 0,48 tūkstančiui gyventojų) ir kvėpavimo organų ligų (2011 m. – 0,53, 2012 m. – 0,36, 2013 m. – 0,59 tūkstančiui gyventojų) (7 pav.).

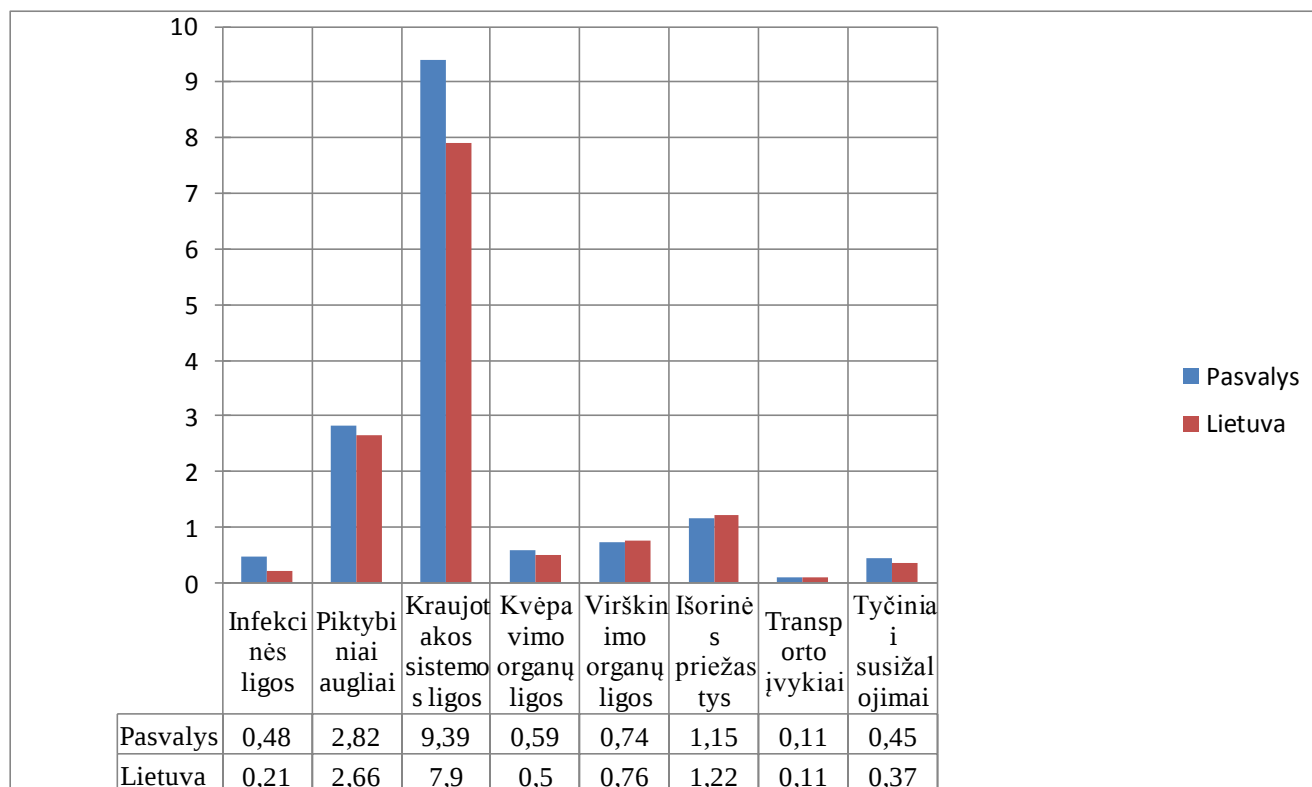
7 pav. Mirtingumas pagal priežastis Pasvalio rajone 2011–2013 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Lyginant Lietuvos ir Pasvalio rajono mirtingumo duomenis, matome, kad Pasvalio rajono mirtingumo vidurkiai yra blogesni negu Lietuvos mirtingumo vidurkiai. Išnagrinėjus gautus duomenis, matyti, kad Pasvalio rajone mirtingumas nuo infekcinių ligų 2013 metais yra daugiau nei dvigubai didesnis negu Lietuvoje ir nuolat didėja. 2013 metais Pasvalio rajone buvo 0,48 atvejo 1 000-iui gyventojų, mirusių nuo infekcinių ligų, Lietuvoje buvo užfiksuotas 0,21 atvejo 1 000-iui gyventojų. Nustatyta, kad infekcinės ligos buvo viena iš dviejų mirties priežasčių, kurių rodikliai didėjo.

Vertinant mirtingumo nuo piktybinių navikų Lietuvos ir Pasvalio rajono duomenis, didelių skirtumų nepastebėta. Pasvalio rajone buvo užfiksuotas 2,82 atvejo 1 000-iui gyventojų, o Lietuvoje – 2,66/1 000-iui gyventojų.

Lyginant Lietuvos ir Pasvalio rajono savivaldybės mirtingumą nuo kraujotakos sistemos ligų, matomas ryškus nukrypimas nuo Lietuvos vidurkio. Lietuvoje nuo kraujotakos sistemos ligų mirtingumas siekia 7,9 atvejo 1 000-iui gyventojų, Pasvalio rajone šis rodiklis – 9,39 atvejo 1 000-iui gyventojų (8 pav.).

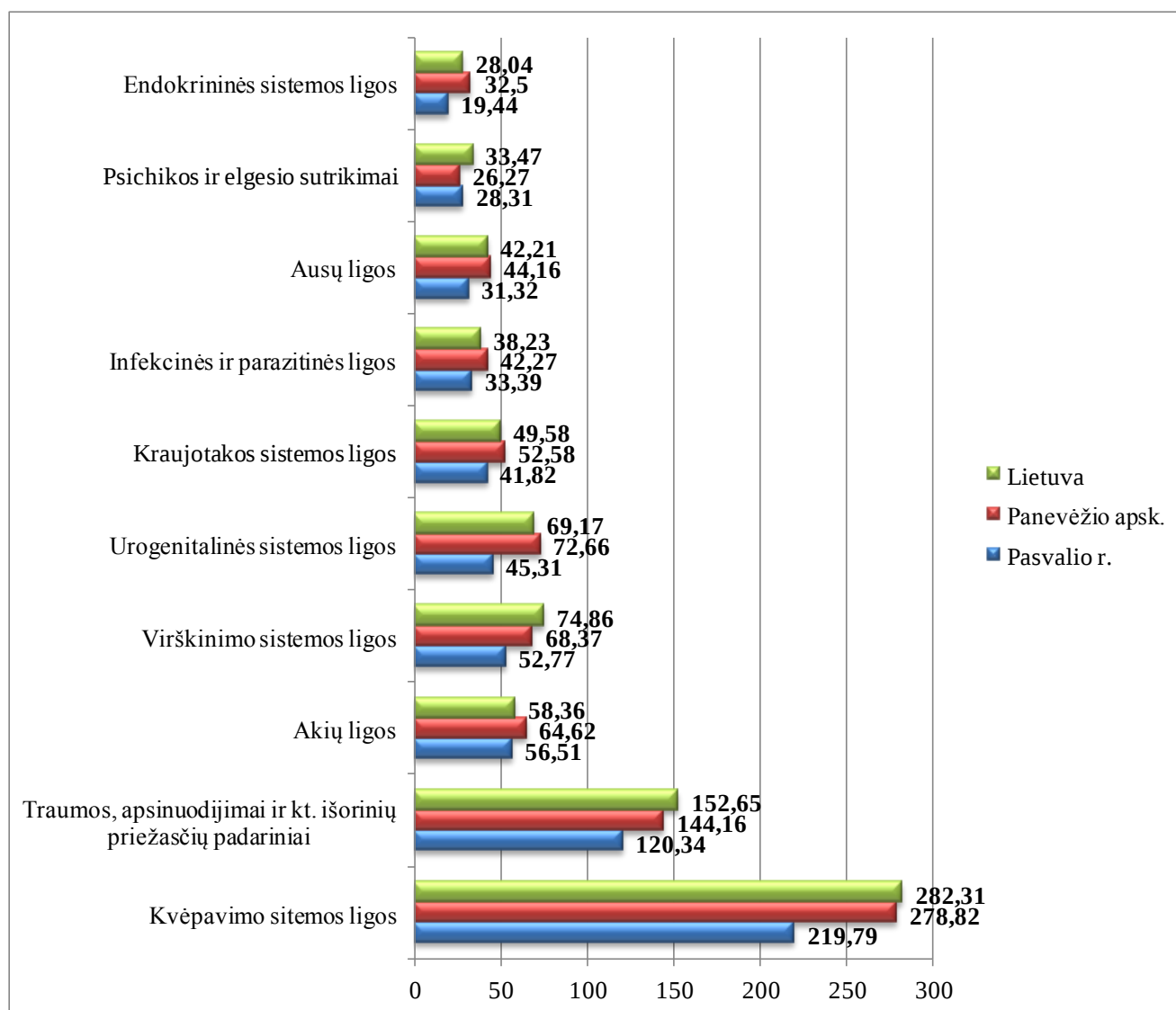
8 pav. Mirtingumas pagal priežastis Pasvalio rajone, Lietuvoje 2013 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2.2. Sergamumas

Analizuojant sergamumo situaciją, pastebima, kad 2013 metais Pasvalio rajone registruojamas didžiausias sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis ir per metus sergančiųjų kvėpavimo sistemos ligomis padaugėjo iki 219,78 atvejo (1 000-iui gyventojų). Traumos, apsinuodijimai ir kt. išorinės priežastys sudarė 130,5, akių ligos – 55,14, virškinimo sistemos ligos – 52,76, urogenitalinės sistemos ligos – 45,3, infekcinės ir parazitinės ligos – 33,4, ausų ligos – 31,31, psichikos ir elgesio sutrikimai – 28,3, endokrininės sistemos ligos – 19,4, galvos sužalojimai – 18,3 (1 000-iui gyventojų).

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, Pasvalio rajono gyventojų sergamumas yra mažesnis už Lietuvos Respublikos ir Panevėžio apskrities sergamumo rodiklius, tenkančius 1 000-iui gyventojų (9 pav.).

9 pav. Sergamumas pagal priežastis Lietuvoje, Panevėžio apsk., Pasvalio rajone 2013 m. (1000-iai gyventojų)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Analizuojant gyventojų sergamumą infekcinėmis ligomis, matyti, kad Pasvalio rajone 2014 m., lyginant su 2013 m., dauguma susirgimų infekcinėmis ligomis užregistruota mažiau, išskyrus vėjaraupius, pedikulozę, salmoneliozę ir virusinius hepatitus. Ypač padaugėjo susirgimų vėjaraupiais, kurių užregistruota 154 atvejais daugiau negu 2013 m. Sumažėjo susirgimų gripų, erkinių encefalitų, niežais, žarnyno infekcijomis. 7 atvejais mažiau užregistruota susirgimų tuberkulioze (žr. 1 lentelė).

1 lentelė. Pasvalio rajono gyventojų sergamumas infekcinėmis ligomis 2009–2014 m.

Liga	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Gripas	414	10	197	2	154	9
Ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos	1526	325	1721	2662	4874	4748
Vėjaraupiai	137	97	190	66	50	204
Erkinis encefalitas	10	4	2	3	13	3
Laimo liga	28	8	1	7	6	6
Virusinis meningitas	1	3	4	2	3	2
Bakterinis meningitas	0	0	0	0	3	1

Meningokokinė infekcija	0	0	0	1	1	0
Askaridozė	5	0	2	0	0	0
Enterobiozė	5	0	3	2	1	0
Pedikulozė ir ftiriazė	9	5	7	7	12	20
Niežai	29	12	26	27	41	29
Dermatofitijos	9	16	13	4	11	6
Sifilis	1	1	0	1	1	0
Virusiniai hepatitai	0	1	1	0	0	4
Tuberkuliozė (patvirtinta bakteriologiškai ir histologiškai)	15	23	23	21	24	17
Skarlatina	8	17	8	7	7	11
Virusinės žarnyno infekcijos (nepatikslintos)	8	20	25	17	13	13
Virusinės žarnyno infekcijos (patikslintos)	30	36	53	24	33	12
Nepatikslintos bakterinės žarnyno infekcijos	50	47	54	40	45	34
Kitos patikslintos bakterinės žarnyno infekcijos	12	11	6	19	11	11
Kitos salmoneliozės	17	17	8	21	3	10
Šigeliozė	0	1	0	1	0	0

Duomenų šaltinis: Panevėžio visuomenės centro Pasvalio skyrius

2.3. Sergamumas ir ligotumas tuberkulioze

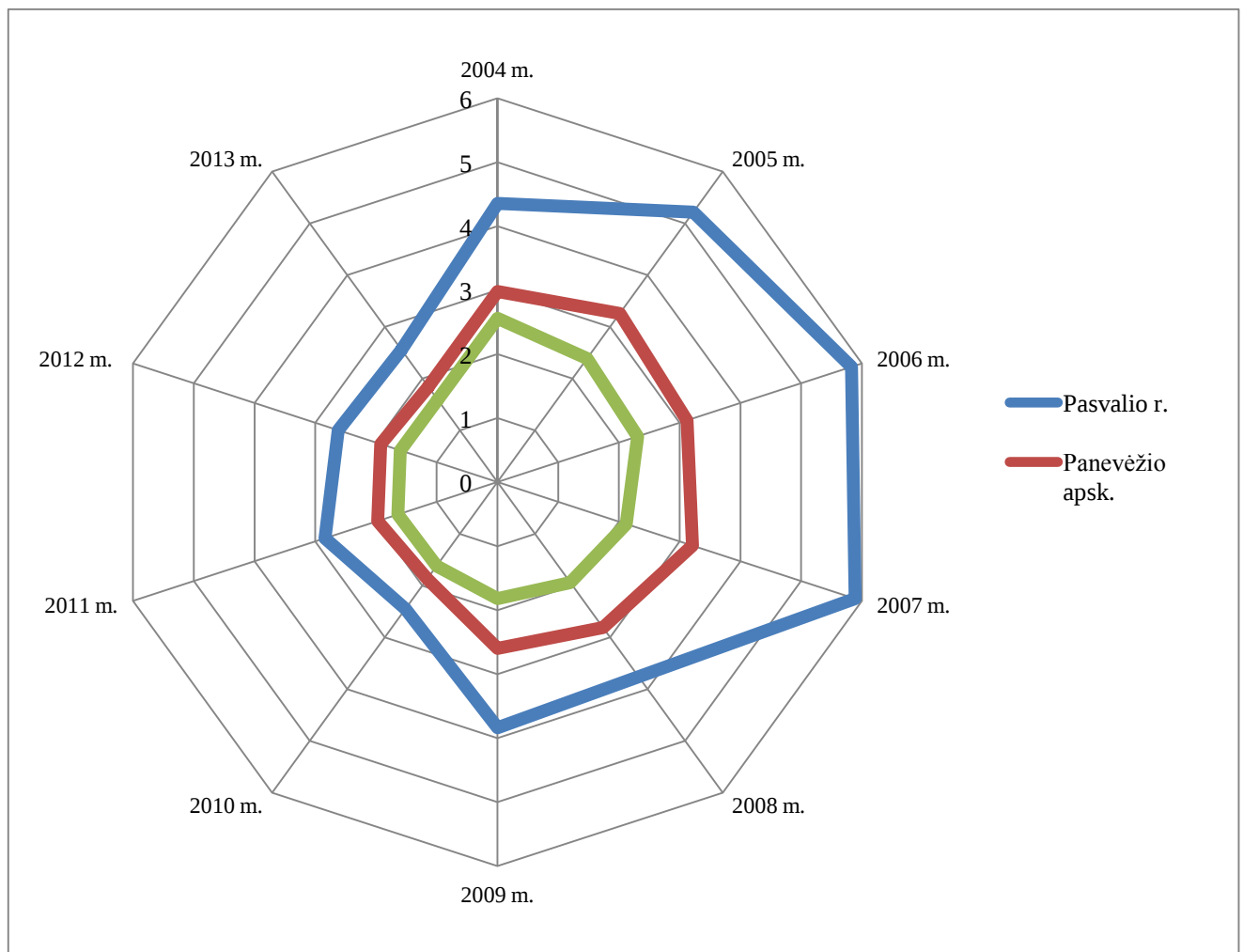
Vertinant 2004–2013 metų sergamumą tuberkulioze, Pasvalio rajono gyventojų, sergančių aktyvia tuberkuliozės forma, yra daugiau nei Lietuvoje ir Panevėžio apskrityje. 2013 metais Pasvalio rajone buvo užfiksuotas 1 sergamumo tuberkulioze atvejis (1 000-iui gyventojų). Lietuvos Respublikoje buvo užfiksuotas 0,47 atvejo, o Panevėžio apskrityje – 0,49 atvejo. Lyginant gautus duomenis pagal metus, Pasvalio rajone sergančių tuberkulioze asmenų skaičius pastaraisiais metais, galima sakyti, nekinta. Po 2009 metų, kai buvo užfiksuotas mažiausias sergamumas tuberkulioze Pasvalio rajone (0,61 atvejo 1 000-iui gyventojų), sergamumas tuberkulioze beveik nekito ir laikėsi apie 1 atvejį 1 000-iui gyventojų (10 pav.). 2014 m. Panevėžio visuomenės centro Pasvalio skyriaus duomenimis, 2014 m. sergamumas tuberkulioze žymiai sumažėjo.

**10 pav. Sergamumas tuberkulioze Lietuvoje, Panevėžio apskr., Pasvalyje 2004–2013 m. (1 000-
iui gyventojų)**

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Lyginant ligotumo rodiklius Pasvalio rajone, Lietuvos Respublikos ir Panevėžio apskrityje, pastebima, kad didžiausi ligotumo rodikliai užfiksuoti Pasvalio rajone. Tačiau, lyginant 2004–2013 m. Pasvalio rajono duomenis su Lietuvos Respublikos ir Panevėžio apskrities duomenimis, pastebima, kad skirtumas tarp Lietuvos Respublikos vidurkio ir Panevėžio apskrities vidurkio mažėja. 2004 metais Pasvalio rajone ligotumas 1,46 karto buvo didesnis negu Panevėžio apskrityje ir 1,7 karto didesnis negu Lietuvos Respublikoje. 2013 metų duomenimis, Pasvalyje ligotumas tuberkulioze buvo didesnis 1,39 karto negu Panevėžio apskrityje ir 1,61 karto negu Lietuvos Respublikoje (11 pav.).

11 pav. Ligtumas tuberkulioze Lietuvoje, Panevėžio apsk., Pasvalio rajone 2004–2013 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Nagrinėjant ligotumą tuberkulioze Pasvalio rajone pagal lytį, matome, kad tuberkulioze serga daugiau vyrai nei moterys. 2004 metais vyrų, sergančių tuberkulioze buvo užfiksuoti 6,04 atvejai (1 000-iui gyventojų), o moterų – 2,86 atvejai. 2013 metais sergančių tuberkulioze vyrų Pasvalio rajone sumažėjo iki 4,42 atvejo, o moterų sumažėjo iki 0,91 atvejo. Vertinant vyrų ligotumo tuberkulioze duomenis, nuo 2006 metų pastebimas ligotumo mažėjimas. Moterų ligotumas tuberkulioze nuo 2009 metų gerokai sumažėjo (nuo 2,54 atvejo iki 0,91 atvejo) ir išlieka pastovus iki šiol (2013 metais 0,91 atvejo).

2.4. Bendras sergamumas

Bendras sergamumas parodo, kiek per metus buvo užregistruotų visų ligos atvejų (naujų ir kartotinių), dėl kurių buvo kreiptasi į sveikatos priežiūros įstaigas, ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis. Pasvalio rajone bendrojo sergamumo pagrindinių ligų rodikliai 2013 metais buvo žemesni negu Lietuvos ar Panevėžio apskrities.

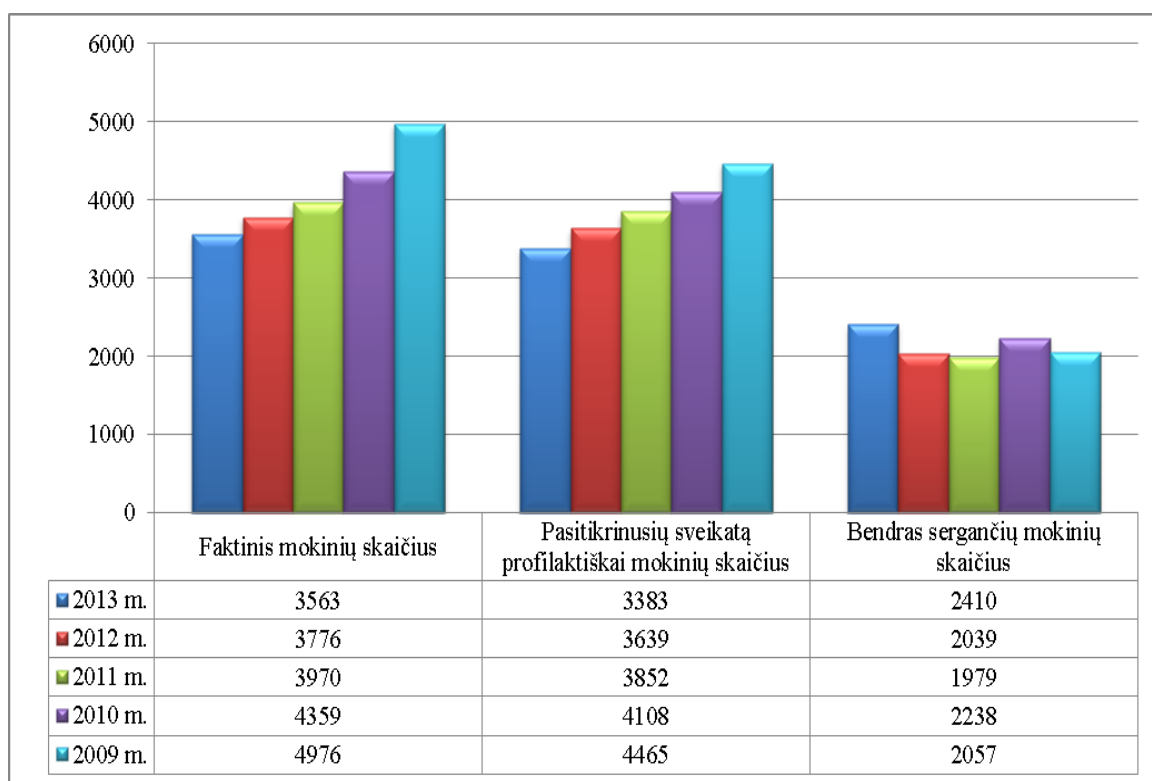
Nagrinėjant pagrindinių ligų bendro sergamumo rodiklius 2013 metais Pasvalio rajone, Lietuvoje ir Panevėžio apskrityje, matome, kad didžiausias sergamumas – kvėpavimo sistemos ligomis. Pasvalio rajone 2013 metais kvėpavimo sistemos ligomis tenka 368,1 atvejai (1 000-iui gyventojų). Skaičius didelis, bet, lyginant su Lietuvos rodikliais ir Panevėžio apskrities rodikliais,

Pasvalyje situacija gera. Panevėžio apskrityje tais pačiais metais sergančių kvėpavimo sistemos ligomis buvo užregistruoti 484,2 atvejai, o Lietuvoje – 499,2 atvejai.

Kituose pagrindiniuose sergamumo rodikliuose Pasvalio rajone gauti rezultatai buvo geresni negu Lietuvos ir Panevėžio apskrities. Tik psichikos ir elgesio sutrikimų Pasvalio rajone buvo užfiksuota kiek daugiau negu Lietuvoje (Pasvalio rajone – 80,1, Lietuvoje – 75,2, Panevėžio apskrityje – 110,9).

3. Mokinių profilaktinė sveikatos priežiūra

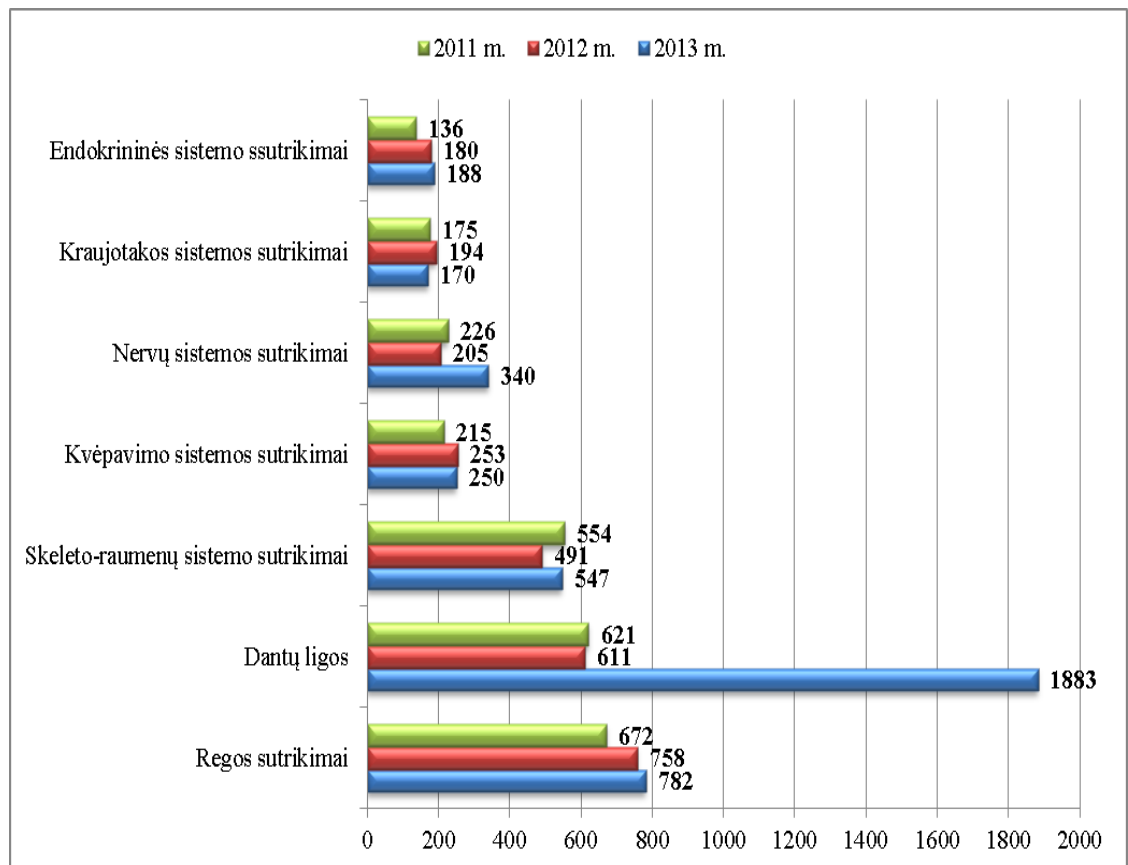
Remiantis 2013 metų moksleivių sveikatos sutrikimų ir sergamumo suvestine, paaiškėjo, kad sveikatos nepasitikrino 180 mokinių, tai sudaro 5,05 proc. iš visų mokyklas lankančių ugdytinių. Bendras sergančiųjų mokinių skaičius sudarė 2 410 (67,64 proc.) iš visų sveikatą pasitikrinusių mokinių. Lyginant su praėjusių metų duomenimis, mokinių bendro sergamumo rodikliai išaugo ir pastebimas tendencingas augimas nuo 2011 metų (2011 m. – 49,84 proc., 2012 m. – 53,76 proc., 2013 m. – 67,64 proc.) (12 pav.).

12 pav. Pasvalio rajono bendrojo lavinimo įstaigų mokinių skaičius 2009–2013 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

Sveikatos pažymėjimuose kiekvienais metais yra fiksuojami dažniausiai nustatomi sveikatos sutrikimai. 2013 metais daugiausia buvo užfiksuota regos sutrikimų (2012 metais – 758 atvejai, 2013 metais – 782 atvejai). Kadangi nuo 2013 metų vaikų dantis privalo tikrinti odontologas ir tai patvirtinti savo antspaudu Vaiko sveikatos pažymėjime, 2013 metais gerokai padaugėjo vaikų dantų ligų (2012 metais – 611 atvejų, 2013 metais – 1 883 atvejai). Daug sutrikimų buvo užfiksuota ir dėl skeleto-raumenų sistemos (16,17 proc. visų pasitikrinusiųjų), nervų sistemos sutrikimai buvo nustatyti 10,05 proc. sveikatą pasitikrinusių mokinių, kvėpavimo sistemos sutrikimai buvo užfiksuoti 7,39 proc. mokinių. Endokrininės sistemos sutrikimų ir kraujotakos sistemos sutrikimų mokiniams buvo nustatyta mažiausiai (atitinkamai 5,56 proc. ir 5,03 proc.) (13 pav.)

13 pav. Pasvalio rajono bendrojo lavinimo mokyklų mokinių dažniausiai sutinkami sutrikimai 2011–2013 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

Iš ankstesnių lentelių duomenų aišku, kad Pasvalio rajono savivaldybės ikimokyklinio ir bendrojo lavinimo ugdymo įstaigose kasmet mažėja mokinių skaičius, tačiau, lyginant 2013 metais gautus duomenis su ankstesnių metų duomenimis, pastebima, kad mokinių sergamumas dažniausiai sergamomis ligomis vis didėja. Regos sutrikimais, skeleto-raumenų sistemos sutrikimais, kraujotakos sistemos sutrikimais ir endokrininės sistemos sutrikimais dažniau serga 5–12 klasių mokiniai, o kvėpavimo sistemos ir nervų sistemos ligomis – pradinė klasių mokiniai.

Vertinant Fizinio lavinimo grupes, 2013–2014 metais didžiajai daliai mokinių buvo nustatyta pagrindinė fizinio lavinimo grupė. 51 mokiniui buvo nustatyta parengiamoji fizinio lavinimo grupė, 54 mokiniams – specialioji lavinimo grupė, 17 mokinių buvo atleisti nuo fizinio lavinimo pamokų.

Vertinant 2009–2014 metų sergamumą pedikulioze, daugiausiai sergančių mokinių buvo užfiksuota 2013 metais (atitinkamai 2009 m. – 24,9, 2010 m. – 32,0, 2011 m. – 35,9, 2012 m. – 25,6, 2013 m. – 37,2 atvejai 1 000-iui patikrinusiųjų), mažiausiai – 2014 m. (2 lentelė).

2 lentelė. Sergamumas pedikulioze Pasvalio rajono mokinių tarpe 2009–2014 m. m.

Metai	Patikrintų mokinių skaičius	Pedikuliozės atvejai	1000-iui patikrintų mokinių tenka
2009 m.	3774	94	24,9
2010 m.	3926	126	32,0
2011 m.	5253	189	35,9
2012 m.	6192	159	25,6
2013 m.	5114	190	37,2
2014 m.	5695	130	22,8

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

4. Fizinė aplinka

4.1. Vandens kokybė

Geriamasis vanduo privalo būti saugus ir kokybiškas, o vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybės reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos higienos normoje HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. Tiriant geriamojo vandens kokybę, atliekami mikrobiologinių, toksinių ir indikatorių rodiklių matavimai. Pasvalio valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos duomenimis, 2013 m. buvo nustatytos 7 vandenvietės, kurių kokybė neatitinka geriamojo vandens kokybinių rodiklių. Buvo nustatyta per didelė vario koncentracija vandenyje Meškalaudio (16 mg/l), Pumpėnų (4 mg/l), Nakiškių (3 mg/l), Kalno (3 mg/l), Ličiūnų (3 mg/l), Kyburių (3 mg/l) vandenvietėse. Geriamajame vandenyje leistina ribinė norma toksinio rodiklio vario yra 2 mg/l.

Šulinių vandens kokybė vertinta pagal higienos normą HN24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ reglamentuoja azoto grupės junginių – nitritų, nitratų – kiekį, kai leidžiama nitratų vertė iki 50 mg/l, o nitritų iki 0,50 mg/l. Iš Panevėžio visuomenės sveikatos centro Pasvalio skyriaus gauti duomenys parodė, kad 2014 m. Pasvalio rajone buvo ištirtas 21 šulinys, kuriuo naudojasi nėščiosios moterys ir vaikai iki 6 mėn. Iš jų – 10 šulinių nitratai viršija nustatytą ribinę normą (3 lentelė).

3 lentelė. Informacija apie šulinių vandens kokybę Pasvalio rajone 2009–2014 m.

Metai	Šulinių sk.	Ištirta šulinių			
		Nustatyta			
		Mikrobinė tarša	Nitratai	Nitritai	Amonis
2009 m.	40	21	23	0	1
2010 m.	26	19	14	1	2
2011 m.	44	16	19	1	3
2012 m.	10	-	5	0	-
2013 m.	20	-	6	0	-
2014 m.	21	-	10	0	-

Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro duomenimis, 2014 m. Pasvalio rajono Lėvens upės ir Šilo ežero maudyklų vandens kokybė buvo tikrinama 8 kartus ir beveik visi mėginiai atitiko Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Papildiniai ir jų maudyklų vandens kokybė“ nustatytus kokybės reikalavimus (neatitiko 1 mėginys, atliktas rugpjūčio mėn. Lėvens upėje). Pasvalio rajono Lėvens upės ir Maudyklų vandens kokybės stebėseną vykdoma pagal teisės aktuose numatytus reikalavimus.

V. VYKDYTOS VALSTYBINĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS PROGRAMOS IR STRATEGIJOS

Eil. Nr.	Visuomenės sveikatos programos/strategijos pavadinimas	Visuomenės sveikatos programos/strategijos tikslas	Visuomenės sveikatos programos/strategijos priemonės	Įvykdytos priemonės
1.	Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programa (patvirtinta Lietuvos Respublikos	Strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų	1. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką: a) kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį, b) užtikrinti gyventojų švietimą ir skatinti	Siekiant ugdyti gyventojų saugos įpročius, organizuoti 48 renginiai, kuriuose dalyvavo 1397 dalyviai. Kai kurių renginių, akcijų metų dalyviams dalinti atšvaitai, (dedami ant rankų bei segamieji). Tobulinant gyventojų pirmosios

	Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964)	gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai	naudoti individualias apsaugos priemones, c) tobulinti pirmosios medicinos pagalbos mokymą 2. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą: a) skatinti sveikos mitybos įpročius b) ugdyti optimalaus fizinio aktyvumo įpročius c) skatinti burnos higienos ir profilaktinės burnos sveikatos priežiūros įpročius	pagalbos mokymus, organizuoti 444 asmenims mokymai (privalomieji). Skatinant gyventojų sveikos mitybos įpročius, organizuoti 124 sveikatinimo renginiai, kuriuose dalyvavo 2 540 įvairių tikslinių grupių atstovai. Publikuoti 38 straipsniai bei internetinės publikacijos, publikuoti 168 stendai, plakatai (pvz.: rakto skylutė, mitybos piramidė). Platinamos atmintinės (≈200 vnt.). Reikšmingiausi renginiai: praktiniai užsiėmimai „Sveikatos link: per mitybą, fizinį aktyvumą ir kvėpavimą“ (48 dalyviai), N. Degutienės seminaras „Maistas: liga ar sveikata?“ (24 dalyviai), seminaras „Maitinimo organizavimo ikimokyklinio, bendrojo ugdymo mokyklose, vaikų globos įstaigose tvarkos aprašo apžvalga“ (25 dalyviai). Ugdant gyventojų fizinio aktyvumo įpročius, Pasvalio r. sav. Visuomenės sveikatos biuras organizavo 179 įvairaus pobūdžio užsiėmimus (mankštas, funkcinės aerobikos treniruotes, šiaurietiškojo ėjimo užsiėmimus ir t. t.). Užsiėmimuose dalyvavo 6714 dalyvių. Publikuota 154 straipsnių, internetinių publikacijų, skelbimų, pranešimų. Suformuota Pasvalio rajono fizinio aktyvumo zonų žemėlapis elektroninė versija, kuri paskelbta internetinėje erdvėje. Bendradarbiaujant su Pasvalio miesto seniūnija, Pasvalio r. savivaldybės administracija, LEKI akademija, įrengti šiaurietiškojo ėjimo takai Pasvalio miesto parke (parinkti takai, paruošti takai, pagaminti specialūs stendai, organizuota atidarymo šventė Pasvalio miesto šventė metu). Visuomenės sveikatos biuro specialistai, vykdydami eduonies profilaktiką ir burnos higienos mokymus, įgyvendino 58 sveikatinimo renginius, praktinius
--	--	--	--	---

			d) stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžių formavimą šeimoje ir mokykloje	užsiėmimus, kuriuose dalyvavo 1056 dalyviai (dauguma jų ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai). Publikuoti 7 straipsniai, bei 17 stendų. Išplatintos 564 atmintinės, lankstinukai. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdydami mokinių sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose įgyvendino 677 renginius (paskaitėlės, akcijos, diskusijos, viktorinos). Sveikatinimo veikloje dalyvavo 17 744 dalyvių (458 ikimokyklinio amžiaus vaikai, 16 717 mokyklinio amžiaus vaikai, 408 pedagogai ir kt. tikslinių grupių atstovai). Dėl pedikuliozės patikrino 5633 mokinius, suteikė 1 288 konsultacijas tėvams, mokiniams, pedagogams vaikų sveikatos stiprinimo klausimais. Ugdymo įstaigose publikavo 126 stendus, išplatino 1085 įvairius leidinius (lankstinukus, atmintines, brošiūras). Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas, visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas organizavo 68 sveikatinimo renginius vaikams ir jaunuoliams, kuriuose dalyvavo 2 702 dalyviai. Organizuoti 6 renginiai tėvams vaikų sveikatos stiprinimo klausimais, kuriuose dalyvavo 93 tėvai. Išplatinta 30 vnt. knygų apie vaikų sveikatą ir stiprinimą.
			4. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius a) gerinti motinos ir vaiko sveikatą b) stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę	Organizuoti 6 renginiai tėvams vaikų sveikatos stiprinimo klausimais, kuriuose dalyvavo 93 tėvai. Išplatinta 30 vnt. knygų apie vaikų sveikatą ir stiprinimą Visuomenės sveikatos biuras organizavo 144 renginius sveikatos saugos, stiprinimo, bendrais sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimais, kuriuose dalyvavo 3 579 dalyviai. Publikavo 124 straipsnius, pranešimus, internetines publikacijas. Stiprinant psichinę

				sveikatą, organizuoti 66 renginiai, kuriuose dalyvavo 1 577 dalyviai. Teikiant prevencinę veiklą kraujotakos sistemos ligų klausimais, organizuoti 33 renginiai, kuriuose dalyvavo 838 dalyviai. Organizuojant veiklą, susijusią su onkologinių ligų profilaktika, organizuoti 5 renginiai, kuriuose dalyvavo 132 įvairių tikslinių grupių atstovai.
2.	Nacionalinė vėžio profilaktikos ir kontrolės 2014–2025 metų programa. Nacionalinės vėžio profilaktikos ir kontrolės 2014 – 2025 metų programos įgyvendinimo 2014–2016 metais priemonių planas. (Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2014 m. liepos 16 d. įsakymas Nr. V-814).	Pasiekti, kad iki 2025 m. sumažėtų Lietuvos gyventojų mirštamumas nuo onkologinių ligų.	1. Didinti visuomenės informuotumą apie vėžio rizikos veiksnius ir jų įtaką sveikatai, pasirenkant veiksmingas informavimo ir elgsenos formavimo priemones, organizuoti su vėžiu ir jo rizikos veiksniais susijusių dienų minėjimą, kampanijas, skirtas tikslinėms gyventojų grupėms. 2. Skatinti saugoti sveikatą, ugdyti informuotą visuomenę. 3. Vykdyti visuomenės informavimą ir švietimą vėžio rizikos veiksnių ir onkologinių ligų profilaktikos temomis, skleisti informaciją atsižvelgiant į Europos kovos su vėžiu kodekso nuostatas ir naujausią mokslo informaciją, sutelkiant dėmesį į netaisyklingos mitybos, fizinio pasyvumo ir aplinkos rizikos veiksnius.	Visuomenės sveikatos biuras pagamino ir išplatino 1000 vnt. specialių atmintinių apie prevencines programas „Prevencinės programos – galimybė nemokami apsitikrinti sveikatą!“ Organizavo 5 renginius, skirtus onkologinių ligų prevencijai, juose dalyvavo 132 dalyviai. Visuomenės sveikatos biuro specialistai, vykdydami prevencinę sveikatos stiprinimo veiklą įvairiais klausimais organizavo 486 pranešimus, paskaitas, pamokas, 350 diskusijų, viktorinų, aktyvių mokymo būdų, 117 viešų renginių. Renginiuose dalyvavo 24 703 dalyviai (875 ikimokyklinio amžiaus vaikai, 19 124 mokyklinio amžiaus vaikai, 719 vyresniojo amžiaus žmonės, 392 kaimo gyventojai, 683 pedagogai, 2910 kitų įvairių tikslinių grupių atstovai. Parengti 2 vaizdo siužetai, 2 elektroniniai leidiniai. Parengta ir publikuota 440 straipsnių, internetinių publikacijų, pranešimų, 518 skelbimų, stendų, plakatų. Išplatinta 8 060 įvairių leidinių (lankstinukų, brošiūrų, atmintinių).
3.	Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010–2016 metų programa	Stabdyti ir mažinti neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų bei jų pirmtakų (prekursorių) pasiūlą ir paklausą, narkomanijos plitimą, stiprinant	Skatinti ir plėtoti kompetentingų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, asociacijų, bendruomenių ir verslo subjektų tarpusavio bendradarbiavimą ir veiklos koordinavimą įgyvendinant narkotinių ir psichotropinių medžiagų pasiūlos	Visuomenės sveikatos biuras organizavo 5 pasitarimus dėl prevencinių renginių vykdymo rajone. 2 kartus sušauktas Pasvalio rajono savivaldybės Neigiamų socialinių veiksnių prevencijai koordinuoti komisijos posėdis. Parengta ir Savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 30 d. sprendimu T1-65 patvirtinta Pasvalio rajono

		asmens ir visuomenės švietimą, sveikatą ir saugumą	mažinimo priemonės. Tobulinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų tarnautojų, pareigūnų ir darbuotojų kvalifikaciją narkotikų kontrolės srityje. Vykdyti bendrąją atrankinę ir tikslinę prevenciją skatinant savivaldybių institucijų, asociacijų ir bendruomenių iniciatyvas. Ypač daug dėmesio skirti vaikų ir jaunimo asmenybės formavimui, prasmingo gyvenimo sampratos ugdymui, formuojant neigiamą požiūrį į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą atsižvelgiant į tikslinių grupių asmenų amžių, kultūrą, tradicijas, kitus ypatumus.	savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų (narkotikų, alkoholio, tabako ir kitų) vartojimo mažinimo ir prevencijos 2014–2016 metų programa ir programos įgyvendinimo 2014 m. priemonių planas. Priemonių plano įgyvendinime dalyvauja Pasvalio rajono savivaldybės Neigiamų socialinių veiksnių prevencijai koordinuoti komisija, Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, Visuomenės sveikatos biuras, Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Pasvalio rajono policijos komisariatas, Pasvalio rajono švietimo įstaigos. Seminaras „Žmogaus silpnųjų psichologija: kai pavergia žalingi įpročiai“. Seminare dalyvavo 16 dalyvių. Seminaras „Priklausomybių problematika, valdymas, prevencija“, kuriame dalyvavo 39 dalyviai. Įgyvendinant „Pasvalio rajono savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų (narkotikų, alkoholio, tabako ir kitų) vartojimo mažinimo ir prevencijos 2014–2016 metų programos“ 2014 m. priemones surengti 1 konkursas, 5 akcijos (dėl konkurso įgyvendinimo), 1 seminaras, 3 krepšinio turnyrai, 3 renginiai, Programoje dalyvavo ≈2312 dalyvių. Parengti 10 straipsnių bei informacinių pranešimų, skelbimų kurie publikuoti internete ir rajono spaudoje 49 kartus. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, dirbantys mokyklose, organizavo 61 įvairaus pobūdžio prevencinius sveikatinimo renginius ir priemones, kuriuose dalyvavo 1683 dalyviai. Parengta 12 stendų. Išdalinta 5-ių pavadinimų 131 atmintinių, lankstinukų ir kt. leidinių Įgyvendinant Savivaldybės tarybos sprendimą atliktas Nerūkymo zonų ženklavimo
--	--	--	---	---

				atnaujinimas (Vytauto Didžiojo a. ir Smegduobių parkas Pasvalio mieste). Visuomenės sveikatos biuras organizavo 10 prevencinių sveikatinimo renginių ir priemonių, juose dalyvavo 322 dalyviai, iš jų: 256 – mokyklinio amžiaus, 66 kiti atstovai. Spaudoje ir internete publikuoti 22 straipsniai bei informaciniai pranešimai. Organizuotame rajoniniame konkurse 8-ų klasių mokiniams „Laisva klasė nuo (be) svaigalų“ – 106 dalyviai (5 mokyklų aštuntokai) Organizuotas renginys „Protų kova“, pasaulinei AIDS dienai paminėti, kuriame dalyvavo 18 dalyvių. Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo pagalbos tarnybos Pedagoginis psichologinis skyrius organizavo tėvams, auginantiesiems vaikus nuo 3 iki 12 metų, Pozityvios tėvystės įgūdžių mokymus „Sėkmingos tėvystės gebėjimų ugdymas“.
4.	Sveiko senėjimo užtikrinimo Lietuvoje 2014–2023 m. veiksmų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. V-825	Paskatinti vyresnio amžiaus žmones labiau rūpintis savo sveikata (sveikatos stiprinimas, ligų profilaktika sveikatos priežiūros įstaigose). Veiksmų plano krypties tikslas yra mažinti vyresnių nei 60	1. Organizuoti bendruomenėse sveikatos ugdymo renginius, skirtus vyresniems žmonėms (10 renginių/10 tūkst. 60 metų ir vyresniems gyventojams) sveikos gyvensenos ir ligų profilaktikos temomis. 2. Organizuoti praktinius fizinio aktyvumo užsiėmimus vyresniems nei 60 metų amžiaus asmenims ir taip didinti jų motyvaciją būti fiziškai aktyviems ir palaikyti normalų kūno svorį. 3. Skleisti mokslo įrodymais pagrįstą informaciją apie fizinio aktyvumo naudą vyresnio amžiaus	Visuomenės sveikatos biuro organizuotuose renginiuose dalyvavo 879 vyresnio amžiaus žmonės. Tai 108 įvairaus pobūdžio renginiai, skirti visuomenei, senjorams. Ugdant vyresniojo amžiaus žmonių fizinę sveikatą, organizuoti 44 mankštos (vidutinio intensyvumo fizinė veikla su specialiomis priemonėmis). Veiklose dalyvavo 508 vyresnio amžiaus žmonės. Organizuoti 28 šiaurietiško ėjimo praktiniai užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 153 vyresnio amžiaus žmonės. Skleidžiant informaciją fizinio aktyvumo klausimais, parengta ir publikuota 114 straipsnių, informacinių pranešimų bei internetinių publikacijų.

		metų žmonių griuvimų skaičių.	žmonėms.	Publikuota 40 stendų bei plakatų. Išplatintos 33 atmintinės apie šiaurietišką ėjimą.
5.	Vaikų sveikatos metų sveikatos stiprinimo priemonių planas (LR Vyriausybės 2014 m. kovo 26 d. nutarimas Nr.271)		1. Organizuoti akciją „Tylos stebuklinga versmė“ skirtą Tarptautinei kovos su triukšmu dienai. 2. Šalies mokyklose organizuoti akciją „Sveikatingumo pertraukų savaitė“. 3. Organizuoti regionines konferencijas sveikatos ir šveitimo sričių specialistams „Vaikų sveikatos stiprinimas. Nauji iššūkiai ir galimybės“, skirtas 4-osios Europos sveikatą stiprinančių mokyklų konferencijos rezoliucijos įgyvendinimo priemonėms numatyti 5. Organizuoti diskusijas, susitikimus „Saugi ir atsakinga lytinė elgsena“ vidurinių mokyklų, gimnazijų, profesinių mokyklų jaunuoliams. 6. Atlikti ikimokyklinio amžiaus vaikų sužalojimų namuose paplitimo ir priežasčių tyrimą Lietuvoje.	Rajono ugdymo įstaigos dalyvavo akcijoje „Tylos stebuklinga versmė“, buvo organizuotas piešinių konkursas „Tyla“, įvairūs renginiai ir akcijos. Pasvalio rajone „Sveikatingumo pertraukų savaitė“ organizuota 4-iose ugdymo įstaigose. Akcijose dalyvavo 695 mokiniai. Visuomenės sveikatos biuras bendradarbiavo su Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centru, Pasvalio Svalios pagrindine mokykla, organizuojant regioninę konferenciją „Vaikų sveikatos stiprinimas. Nauji iššūkiai ir galimybės“, kuri vyko 2014 m. vasario 27 d. Pasvalio Svalios pagrindinėje mokykloje. Konferencijoje dalyvavo 156 dalyviai. Konferencijos metu Visuomenės sveikatos biuro direktorė skaitė pranešimą „Vaikų sveikatos stiprinimo kokybės gerinimas Pasvalio rajono savivaldybėje“. Savivaldybės gydytoja skaitė pranešimą „Pasvalio rajono savivaldybės mokinių sveikatos rodiklių analizė“. Apie konferenciją parengti informaciniai pranešimai (4) bei straipsnis, kurie publikuoti rajono laikraštyje „Darbas“, interneto svetainėse www.pasvalys.lt, www.pasvaliovsb.lt, www.smlpc.lt. Pasvalio r. sav. Visuomenės sveikatos biuro specialistai organizavo 40 įvairaus pobūdžio sveikatinimo renginių apie saugią ir atsakingą lytinę elgseną, kuriuose dalyvavo 817 dalyviai. Visuomenės sveikatos biuras apklausė 3-ių ikimokyklinio ugdymo įstaigų tėvus (apklausta 60) ir pateikė anketas Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos

				centrui.
6.	Nacionalinė jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programa	Sukurti palankią aplinką (sąlygas) jauno žmogaus vertingam gyvenimui ir saviraiškai Lietuvoje. Pirmas tikslas – užtikrinti įvairaus jaunimo poreikius atitinkančią socialinės apsaugos, švietimo ir sveikatos sistemų plėtrą.	Plėtoti jaunimo sveikatos apsaugos sistemą – gerinti jaunimo sveikatos stebėseną, skatinti sveikatingumą, fizinį aktyvumą ir užtikrinti įvairių priklausomybės formų prevenciją.	Gerinant jaunimo stebėsenos rodiklius, surinkta 101 įvairių rodiklių. Skatinant sveikatingumą organizuoti 66 renginiai jaunimui, kuriuose dalyvavo 2283 jaunuolių ir jaunimo. Organizuota 21 renginys psichinei sveikatai stiprinti, kuriuose dalyvavo 561 dalyvis. Sociologiniame kokybiniame tyrime apie sveikatos priežiūros paslaugų kokybės gerinimą Pasvalio rajone dalyvavo jaunimo atstovai. Sėkmingiausi renginiai buvo šie: krepšinio turnyras, Naktinis krepšinis, „Laisva klasė nuo/be svaigalų“, „Asterisko ir Obelisko sveikatiada“, „Integruotas žygis“, diskusijos „Man apie mane“, Gyvybės pradžia nuotykis ar atsakomybė?“. Vyko susitikimai su lektoriais A. Lieponiumi „Geriausio kelio paieška: jaunuolio identiteto prieštara ir jų sprendimai“, S. Dailide „Nebūk radiatorius! Atitrūk nuo sienų!“, susitikimai su J. Dapšausku, E. Valskiu. Skatinant jaunuolių fizinį aktyvumą organizuoti 3 šiaurietiško ėjimo užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 268 dalyviai, organizuotos 6 funkcinės aerobikos treniruotės, kuriose dalyvavo 83 jaunesnio amžiaus dalyviai, organizuotos mankštos, kuriose dalyvavo 519 dalyvių.
7.	Sveikatos netolygumų mažinimo Lietuvoje 2014–2023 m. veiksmų planas	Sumažinti tam tikruose šalies regionuose (teritorijose) bei skirtingoms socialinėms grupėms priklausančių asmenų sveikatos būklės netolygumus bei sveikatos priežiūros prieinamumo skirtumus, gerinant tikslinių gyventojų grupių galimybes	Tuberkuliozės profilaktikos, diagnostikos ir gydymo efektyvumo didinimas.	Didinant žmonių informuotumą tuberkuliozės profilaktikos klausimais, organizuoti 8 renginiai. Juose dalyvavo 174 dalyviai. Parengta ir publikuota 12 straipsnių bei informacinių pranešimų. Publikuoti 89 stendai, išplatinti 1067 leidiniai tuberkuliozės tema. Įgyvendinant Sergamumo tuberkulioze prevencines programas, organizuotas gydytojo pulmonologo A. Stasyčio paskaita „Tuberkuliozė šalia mūsų“, (vaistininko žolininko, „Žolinčių akademijos“ viceprezidento M. Lasinsko paskaita „Pasiruošimas žiemai.

		naudotis ligų prevencijos, sveikatos stiprinimo, pirminėmis ir specializuotomis sveikatos priežiūros paslaugomis bei įgyvendinant tikslines priemones.		Kaip mums gali padėti vaistažolės?“, 5 susitikimai su Juozu Dapšausku, konkursas „Mano imuniteto stiprinimo receptas“, 8 išvykos į rajono bendruomenes, skaityta 14 paskaitų, organizuotas rizikos grupių asmenų atvykimas į gydymo įstaigą ištyrimui dėl tuberkuliozės. Atlikti 83 Mantu testai, plaučių rentgenogramos. Organizuoti 25 pokalbiai su ugdymo įstaigų bendruomenėmis, sveikatos valandėlės. Pagaminti ir išplatinti 2 lankstinukai, 1 plakatas, parengti 8 standai. Įgyvendintas „Pasvalio rajono savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų (narkotikų, alkoholio, tabako ir kitų) vartojimo mažinimo ir prevencijos 2014–2016 metų programos“ 2014 m. priemonių planas. Programoje dalyvavo ≈2312 dalyvių. Organizuotas S. Dailidės susitikimas su mokiniais „Nebūk radiatorius! Atitrūk nuo sienų!“, organizuotos 38 paskaitos, pranešimų tipo renginiai (783 dalyviai), 16 diskusijų, aktyvių mokymų tipo renginiai (385 dalyviai), 17 konkursų, viktorinų ir pan. pobūdžio renginiai (837 dalyviai). Publikuoti 22 straipsniai bei pranešimai, 12 stendų, išplatintas 131 leidinys. Traumų ir nelaimingų atsitikimų profilaktikos, neįgalumo ir mirtingumo nuo išorinių priežasčių mažinimas. Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencijos klausimais organizuoti 32 pranešimai, paskaitos, pamokos, 11 aktyvesnių praktinių užsiėmimų bei 5 viktorinos, akcijos. Šiuose renginiuose dalyvavo 1218 mokyklinio amžiaus vaikai, 19 ikimokyklinio amžiaus vaikų, 131 pedagogas, 29 valstybės įstaigų darbuotojai. Privalomųjų mokymų metu apie traumų pasekmes, prevenciją, pagalbą jų atvejais teikta informacija 444 įvairių profesijų atstovams. Publikuoti 6 straipsniai, 20 stendų bei plakatų, išplatinta 118 leidinių
8.	Vaisių vartojimo	Strategijos tikslas	Įgyvendinant strategijos	Vaisių vartojimo skatinimo

	skatinimo vaikų ugdymo įstaigose 2014–2017 mokslo metų programa	– įdiegti vaikams supratimą apie vaisių ir daržovių vartojimo teigiamą poveikį sveikatai. Įgyvendinant šį tikslą, keliamas uždavinys – padidinti vaisių ir daržovių dalį vaikų mityboje jų mitybos įpročių formavimosi metu.	tikslus Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose, pageidaujančiose dalyvauti vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programoje, pradinių klasių (1–4 klasių) mokiniams nemokamai dalijami vaisiai. Papildomai taikomos sveikos mitybos propagavimo priemonės.	mokyklose programoje dalyvauja 11 Pasvalio rajono ugdymo įstaigų (su pagrindinio pradinio ugdymo bei pradinio ugdymo skyriais) iš 12 rajono ugdymo įstaigų.
9.	Pieno produktų vartojimo vaikų ir švietimo įstaigose paramos programa „Pienas vaikams“ Paramos už pieną vaikams administravimo taisyklės	Formuoti teisingos ir sveikos vaikų mitybos įpročius.	Programoje gali dalyvauti vaikų ugdymo ir švietimo įstaigos, taip pat pieno tiekėjai, gamintojai, kurie tiekia remiamus pieno produktus vaikų ugdymo ir švietimo įstaigoms.	Programoje „Pienas vaikams“ dalyvauja 10 Pasvalio rajono ugdymo įstaigų (su pagrindinio pradinio ugdymo bei pradinio ugdymo skyriais) iš 12 įstaigų.
10.	Nacionalinė imunoprofilaktikos 2014–2018 metų programa	Valdyti, mažinti sergamumą, protrūkių tikimybę, pašalinti ir išnaikinti vakcinomis valdomas užkrečiamąsias ligas (tymai, raudonukė). Užtikrinti skiepijimo saugumą, efektyvumą ir prieinamumą.	Vykdamas profilaktinius skiepijimus pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių bei vaikų ir suaugusiųjų skiepijimą nuo užkrečiamųjų ligų teisės aktų nustatyta tvarka užtikrinti palankią vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų epideminę situaciją.	Pasvalio rajone vesta būtinoji imunizacija (vaikų profilaktinių skiepų kalendorius): hepatito B vakcina – 370, kokliušo, difterijos, stabligės, poliomielito, haemophilus influenzae vakcina – 733, difterijos stabligės vakcina (vaikų) – 533, suaugusieji – 137; tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina – 379. Neprivaloma imunizacija (išplėstinis profilaktinių skiepų kalendorius): pneumokokinė vakcina – 78, hepatito A vakcina – 2, hepatito B (suaugusieji) – 12, vėjaraupių vakcina – 20, gripo vakcina (vaikai nuo 0 iki 17 metų) – 88, suaugusieji – 1 098, erkinio encefalito vakcina – 276, meningokokinė vakcina – 0, Rotoviruso vakcina (naujagimiai) – 17, žmogaus papilomos viruso vakcina (ŽPV) – 0, mantu reakcija (vaikai iki 18 m.) – 283, asmenims atlikta mantu reakcija (iš Savivaldybės lėšų) – 271, geltonojo drugio vakcina – 7, vidurių šiltinė – 0.

VYKDYTOS PREVENCINĖS PROGRAMOS, FINANSUOJAMOS IŠ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO FONDO

Eil. Nr.	Programos pavadinimas	Priemonės (paslaugos) pavadinimas	Suteiktų paslaugų skaičius	
			2013 m.	2014 m.
1.	Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programa	Vaikų krūminių dantų dengimas silantinėmis medžiagomis	248	124
2.	Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programa	Informavimas dėl gimdos kaklelio piktybinių navikų profilaktikos	940	1053
		Gimdos kaklelio citologinio tepinėlio paėmimas ir rezultatų įvertinimas	486	577
3.	Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programa	Informavimas dėl krūties piktybinių navikų profilaktikos ir siuntimas	452	528
4.	Asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programa	Informavimas apie didelę širdies ir kraujagyslių ligų tikimybę, šios tikimybės įvertinimas, pirminės prevencijos plano sudarymas ar siuntimas išsamiai įvertinti širdies ir kraujagyslių ligų tikimybę	1 493	1628
5.	Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa	Informavimas apie ankstyvąją priešinės liaukos vėžio diagnostiką ir prostatos specifinio antigeno nustatymas	687	808
6.	Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa (vykdoma nuo 2013 m. liepos 1 d.)	Informavimas apie storosios žarnos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir imunocheminio slapto kraujavimo testo išmatose rezultatų įvertinimas, siuntimas pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją	1 246	1690

Duomenų šaltinis: Panevėžio teritorinė ligonių kasa

VI. SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS PROGRAMŲ IR STRATEGIJŲ, VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS

Eil. Nr.	Visuomenės sveikatos programos, strategijos, projekto pavadinimas	Visuomenės sveikatos programos, strategijos, projekto tikslas	Savivaldybės patvirtinti asignavimai	Panaudoti asignavimai	Pasiekti rezultatai
1.	Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2012–2014 m. programa.	Tęsti Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos sistemos veiklą, siekiant gauti išsamią informaciją apie Savivaldybės gyventojų sveikatos būklę,	-	-	Įgyvendinant programą surinkti ir aprašyti 160 duomenys: demografinė būklė (gyventojai, gimstamumas, mirtingumas), socialinė ekonominė būklė (namų ūkių būklė), sveikatos būklė (mirtingumas, sergamumas, bendras sergamumas), vaikų profilaktinės sveikatos priežiūra (profilaktiškai patikrintų mokinių dalis), fizinė aplinka (vandens kokybė), sveikatos priežiūros sistemos raida rajone (rajo sveikatos priežiūros ištekliai). Suplanuotas

		jų veikiančius veiksnius ir jų kitimo tendencijas.			duomenų surinkimas viršytas 60 proc. (žr. IV. Bendruomenės sveikatos būklės analizė). Ataskaita „Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų sveikata 2013 m.“ pristatyta 2015 m. vasario 19 d. Pasvalio rajono savivaldybės tarybos posėdyje.
2.	Pasvalio rajono savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų (narkotikų, alkoholio, tabako ir kitų) vartojimo mažinimo ir prevencijos 2014–2016 metų programa	Mažinti priklausomybę sukeliančių medžiagų pasiūlą ir vartojimą, jų daromą žalą žmonių sveikatai.	3 500 Lt	3 500 Lt	Surengtas konkursas „Laisva klasė nuo (be) svaigalų“ finalinis etapas. Dalyvavo 130 dalyvių, apie konkursą skelbta 8 viešinimo priemonėse. Prieš finalinį konkurso etapą dalyvaujančios 8 klasės buvo patikrintos CO analizatoriumi. Parengtas ir publikuotas straipsnis „Rūkymo žala, faktai“. Surengta akcija „Gėlė vietoj cigaretės“ 7 ugdymo įstaigose, kuriose dalyvavo 300 dalyvių. Minint Pasaulinę dieną be tabako, surengti 2 renginiai, 4 sveikatos valandėlės, kuriuose dalyvavo 379 dalyviai. Pasvalio sporto mokyklos „Pieno žvaigždžių“ arenoje įvyko kelių dalių krepšinio turnyras 3x3 (iki 18 m. amžiaus, nuo 18 m. amžiaus), 1x1. Turnyre dalyvavo apie 100 dalyvių. Apie įvyksiantį turnyrą skelbta 7 informaciniuose pranešimuose, 8 skelbimuose, publikuotuose Pasvalio miesto stenduose. Po krepšinio varžybų skelbtos 3 publikacijos „Krepšinio aikštelėje – jaunimas“ laikraštyje „Darbas“, www.facebook.com/pasvalio.svbiuras. Parengtas ir publikuotas straipsnis „Europos judrioji savaitė“. Minint Europos Judriąją savaitę bei „Dieną be automobilio“ organizuoti 9 įvairūs renginiai ugdymo įstaigose, kuriuose dalyvavo 1272 dalyviai. 2014 m. Pasvalio miesto parke įrengti Šiaurietiškojo ėjimo takai. Organizuojant jų įrengimą, vyko 2 pasitarimai, galimų takų paieškos darbai, stendų ruošimo darbai, takų ruošimo darbai, takų atidarymo šventė. Takų atidarymo šventėje dalyvavo apie 60 žmonių. Vyko iškilmingas atidarymas, mankšta, ėjimas naujai įrengtais takais. Apie būsimą šiaurietiškojo ėjimo takų atidarymo šventę skelbta 12 informacinių pranešimų rajono laikraštyje „Darbas“, interneto svetainėse www.sam.lt, www.pasvalys.lt, www.pasvaliovsb.lt, www.pasvaliokc.lt, www.facebook.com/pasvalio.vsbiuras,

					www.facebook.com/LEKI-laisvalaikis. Po atidarymo šventės apie naujus takus skelbta straipsnyje „Pasvalyje atidaryti šiaurietiškojo ėjimo takai“. Vyko seminaras „Priklausomybės: problematika, valdymas, prevencija“, kuriame dalyvavo 39 dalyviai. Seminarą vedė psichiatras E. Zevertas. 12-oje Pasvalio r. bendrojo lavinimo mokyklų, Grūžių vaikų globos namuose atlikti narkotikų aptikimo aplinkoje tyrimai specialiais testais. Iš viso paimta 50 mėginių. Rezultatai dėl narkotikų aptikimo aplinkoje yra neigiami, narkotinių medžiagų pėdsakų neaptikta. Su šiais rezultatais supažindintos įstaigos, kuriose imti mėginiai bei Pasvalio r. sav. Neigiamų socialinių veiksmų prevencijai koordinuoti komisija. Įsigyta vaizdinė priemonė: kepenų su patologijomis modelis (pateikiamas kaip alkoholio vartojimo prevencijos priemonė). Atnaujintas nerūkymo zonų ženklavimas (Vytauto Didžiojo a., Smegduobių parkas Pasvalio mieste).
3.	Pasvalio rajono mokinių pradinė klasių ir Pasvalio specialiosios mokyklos mokinių asmens higienos įgūdžių ugdymo ir įtvirtinimo 2012–2016 metų programa	Išmokyti vaikus higienos įgūdžių, siekti, kad jie taptų kasdieniniu įpročiu, suteikti reikiamų žinių, kad jie būtų motyvuoti rūpintis savo asmens higiena. Tuo pačiu mažinti su netinkama asmens higiena susijusių ligų atsiradimą ir plitimą.	3 500 Lt	3 500 Lt	Organizuotas konkursas „Graži mano šypsenėlė 2014“ (dalyvavo 9 rajono mokyklų atstovai). Savivaldybės administracijos patalpose surengta konkurso dalyvių atliktų kūrybinių darbų „Dantukų prašymas“ paroda. Bendradarbiaujant su daugiafunkciais centrais, 9 centruose vyko praktiniai užsiėmimai, skatinantys higienos įgūdžius. Užsiėmimuose dalyvavo 103 dalyviai. Apie užsiėmimus daugiafunkciuose centruose skelbta straipsnyje „Švara – sveikatos šaltinis“. 25 socialinės rizikos šeimos aprūpintos priemonėmis nuo pedikuliozės. Įvyko 9-ios viktorinos „Esu švarus ir sveikas“, kuriose dalyvavo 142 mokiniai. Organizuoti 55 įvairūs higienos įgūdžius formuojantys užsiėmimai ugdymo įstaigose, kuriuose dalyvavo ~913 0–4 klasių mokinių. Visi straipsniai ir informaciniai pranešimai publikuoti laikraštyje „Darbas“, interneto svetainėse www.pasvaliovsb.lt, www.facebook.com/pasvalio.vs.
4.	Tyrimas „1–8 klasių	Įvertinti Pasvalio miesto ir rajono	-	-	Tyrimas vyko beveik visose Pasvalio rajono bendrojo lavinimo mokyklose.

	moksleivių nešiojamų mokyklinių kuprinių svorio įvertinimas Bendrojo lavinimo mokyklose“.	bendrojo lavinimo mokyklų 1–8 klasių moksleivių nešiojamų kuprinių svorį, siekiant išvengti vaikų laikysenos sutrikimų, informuojant tėvus ir pedagogus apie per daug sveriančių kuprinių įtaką kaklo, pečių, nugaros skausmų, apsunkėjusio kvėpavimo bei netaisyklingos laikysenos vystymuisi.		Tyrimė dalyvavo 612 Pasvalio rajono bendrojo lavinimo 1–8 klasių mokinių. Moksleiviai gavo atmintinę „Mano kuprinė ir aš“, kurioje buvo pateikiama informacija apie vaiko svorį, kuprinės masę, ar ji neviršija 10–15 proc. respondento svorio. Tokiu būdu apie tyrimo rezultatus buvo informuojami tėvai. Tyrimo išvados: 1. Didžiosios dalies mokinių (82,03 proc.) kuprinės svėrė iki 10 proc. mokinių svorio. 16,34 proc. mokinių kuprinės svoris sudarė nuo 10 iki 15 proc. pačių mokinių svorio. Šiai daliai tiriamųjų persunki kuprinė gali turėti įtakos skeleto-raumenų sistemos sutrikimų vystymąsi. 2. 98,37 proc. mokinių nešioja kuprines su dviem diržais, 96,1 proc. jų dedasi teisingai – ant abiejų pečių.
--	---	---	--	--

Visuomenės sveikatos biuras 2014 m. įgyvendino projektą „Sveikatos mokymo kokybės gerinimas“ Nr. LLP-LdV-PLM-2013-LT-0938, kurį finansavo Švietimo mainų paramos fondas pagal Leonardo da Vinci Mokymosi visą gyvenimą programą. Projektą įgyvendino 4 šiaurinės Lietuvos savivaldybių visuomenės sveikatos biurai, kartu su Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro specialistais bei sveikatos priežiūros ekspertais iš Nyderlandų. Pagrindinis projekto tikslas – vizualinės medžiagos ir rekomendacijų Lietuvos savivaldybių visuomenės sveikatos ugdymo specialistams pateikimas.

2014 m. kovo mėn. 2 savaites 15 projekto dalyvių iš Lietuvos tobulino profesinę kvalifikaciją Nyderlanduose pagal parengtą specialią programą. Detalizuotos visos stažuotės programoje numatytos temos: bendradarbiavimo su socialiniais partneriais organizavimas, suaugusiųjų fizinio aktyvumo skatinimo metodai, renginiai vaikams, ir jaunimui (pagal amžiaus grupes), alkoholio, narkotikų ir tabako prevencija, sveikos mitybos propagavimo interaktyvūs būdai, užkrečiamųjų ligų, lėtinių neinfekcinių ligų prevencija, psichinės sveikatos stiprinimas, vaikų ir jaunimo lytinis švietimas. Projekto dalyviai lankėsi įvairiose sveikatos stiprinimą vykdančiose institucijose, ugdymo įstaigose, susitiko su politikais, savivaldybių atstovais, sveikatos priežiūros specialistais iš Nyderlandų, įvairių institucijų, organizacijų darbuotojais, organizuojančiais sveikatos ugdymo veiklą.

Įgyvendinant projekto tikslą, parengtos sveikatinimo renginių organizavimo olandų pavyzdžiu metodinės rekomendacijos apie sveikatos mokymo formas ir metodus, jų praktinį panaudojimą vykdant gyventojų sveikatos ugdymą ir neformalųjį švietimą. Rekomendacijose pateikiami galimi sveikatos ugdymo pavyzdžiai ir pasiūlymai: žmonių įgalinimas rūpintis savo sveikata, psichologinio klimato gerinimas, marketingas sveikatos mokyme, kooperacija, tarpsektorinis bendradarbiavimas, tėvų įtraukimas/savanorystė ir t. t.

Rekomendacijos skirtos visuomenės sveikatos biurų specialistams, dirbantiems biuruose ir ugdymo įstaigose, ugdymo įstaigoms, savivaldybėms. Rekomendacijas siūloma naudoti siekiant sveikatos stiprinimo paslaugas, sveikatinimo renginius padaryti įvairesnius ir efektyvesnius.

Visuomenės sveikatos biuro specialistai parengė, pateikė Pasvalio rajono savivaldybei ir įgyvendino šias sveikatos stiprinimo ir profilaktikos programas: „Asterikso ir Obelikso sveikatiada 2014“, „Pasvalio rajono mokyklų pradinė klasių ir Pasvalio specialiosios mokyklos mokinių asmens higienos įgūdžių ugdymo ir įtvirtinimo 2014 m. programa“, „Tuberkuliozės prevencinė programa Pasvalio rajono savivaldybės gyventojams“.

Visuomenės sveikatos biuras, LR Seimo nario A. Matulo iniciatyva, atliko Pasvalio rajono savivaldybės mokyklų, 1–12 klasės mokinių apklausą dėl patyčių. Įvairiose Pasvalio rajono savivaldybės mokyklose atsitiktine tvarka buvo atrinktos 11 mokyklų, kuriose atsitiktiniu būdu buvo pasirinkta po kelias įvairaus amžiaus klases. Vaikams, priklausomai nuo klasės, kurioje jie mokosi, buvo dalijamos anketos patyčių tema pateiktais klausimais. Iš viso apklausoje dalyvavo 650 mokinių iš įvairių Pasvalio rajono savivaldybės mokyklų. Pagrindiniai klausimai anketose buvo pasirinkti vienodi, kad būtų galima susidaryti bendrą vaizdą, koks yra patyčių paplitimas Pasvalio rajono savivaldybės mokyklose. Esminės tyrimo išvados yra šios: didžioji dalis mokinių mokyklose patiria patyčias; dažniausiai paplitusios patyčių rūšys mokykloje yra šios: prasivardžiavimas, erzinimas, apkalbinėjimas ir ignoravimas: mokiniai mokykloje nesulaukia tinkamos pagalbos iš mokytojų; dažniausiai mokyklose yra tyčiojamosi koridoriuose ir mokyklos kieme (teritorijoje); kas ketvirtas 9–12 klasių mokinys patiria patyčias iš suaugusiųjų. Atsižvelgiant į anoniminės apklausos rezultatus bei išvadas, parengtos rekomendacijos patyčių plitimui ir pasekmėms mažinti. Apie atlikto patyčių tyrimo rezultatus informuota Pasvalio rajono savivaldybės taryba, ugdymo įstaigų vadovai, Švietimo ir sporto skyriaus specialistai. Parengti ir publikuoti straipsniai „Patyčių mastas mokyklose – bauginantis“, „Linkėjo mokyklų vadovams patiems save stebėti“ (laikraštis „Darbas“).

Visuomenės sveikatos biuras bendradarbiavo su Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centru atliekant „Ikimokyklinio amžiaus vaikų sužalojimų namuose paplitimo ir priežasčių tyrimą“. 3-ose Pasvalio rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigose buvo apklausiami 60 įstaigas lankančių vaikų tėvai.

Vykdamas visuomenės sveikatos stiprinimą Pasvalio rajono savivaldybės bendruomenėje, organizuojant ir vykdamas visuomenės sveikatos mokymą, propaguojant visuomenės sveikatą užkrečiamųjų ligų profilaktikos, neinfekcinių ligų ir traumų profilaktikos ir kontrolės, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo temomis Visuomenės sveikatos biuras 2014 metais organizavo 953 sveikatinimo renginius ir priemones, juose dalyvavo 24 703 dalyvių, parengė 440 straipsnius ir pranešimus spaudai, interneto publikacijas, 518 stendų bei skelbimų gyvenviečių stenduose, parengė du vaizdo ir garso siužetus, parengė du elektroninius leidinius (Interaktyvus fizinių zonų žemėlapis, metodinės rekomendacijos), atliko 3 tyrimus, parengė 3 sveikatos ugdymo programas ir dalyvavo 25 programų įgyvendinime. Išplatino 8 190 įvairaus pobūdžio sveikatinimo temų atmintinių, lankstinukų ir kt. leidinių.

VII. BENDRUOMENĖS, NEVALSTYBINIŲ ORGANIZACIJŲ, ŪKIO SUBJEKTŲ, SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS STRUKTŪRINIŲ PADALINIŲ DALYVAVIMAS VYKDANT VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS VEIKLĄ

Priimant su visuomenės sveikata susijusius sprendimus, nevalstybinės organizacijos dalyvauja veikdamos Pasvalio rajono savivaldybės Bendruomenės sveikatos taryboje, kuria sudaro 12 narių. Bendruomenės sveikatos taryboje buvo aptariama Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2013 metų projektų finansinė ataskaita, svarstoma 2014 metų programos sąmata. Specialiosios programos sveikatos projektų ir ataskaitų vertinimo komisija, į kurios sudėtį įeina 3 Bendruomenės sveikatos tarybos nariai, įvertino 57 pateiktas 2013 metų projektų įgyvendinimo ataskaitas, 71 pateiktą 2014 metų projektą. Atliktas 2014 metams pateiktų projektų svarstymas ir lėšų paskirstymas, pritarta dėl lėšų skyrimo Priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo mažinimo ir prevencijos 2014–2016 metų programos 2014 metų priemonėms. Atsižvelgiant į Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2012 metų ataskaitos rekomendacijas, parengtas ir pateiktas įstaigoms, seniūnijoms, bendruomenėms įgyvendinti rekomendacijų įgyvendinimo planas. Plano įgyvendintojai pateikė ataskaitas apie rekomendacijų įgyvendinimą. Apsvarstyti ir numatyti Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos prioritetai 2015 metams, paskelbtas projektų konkursas.

Iš Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos buvo finansuoti 60 sveikatinimo projektų. Projektų finansavimui paskirstyti 79 800 Lt. Iš jų 10 100 Lt skirta aštuoniems nevyriausybinių organizacijų sveikatinimo projektams: projektui „Neužgesk,

viltie, regėti“ Pasvalio rajono glaukoma sergančiųjų „Šviesos“ bendrija; projektui „Mokykimės gyventi su liga“ Pasvalio r. sergančių cukriniu diabetu draugija; projektui „Mes mylime save ir savo sveikatą II“ Pasvalio rajono neįgaliųjų draugija; projektui „Sveika gyvensena vyresniame amžiuje“ Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Pasvalio skyrius; projektui „Rūpinkis savo sveikata“ Panevėžio ir Utenos regionų aklių centrų LASS Pasvalio rajono filialas; projektui „Sportuokim kartu – ateik ir tu“ Jaunimo iniciatyvinė grupė „Marabu“; projektams „Į žygį su šeima“ ir „Pradėkime keistis nuo savęs – būsim pavyzdys“ Sveikatinimo ir šiaurietiško ėjimo klubas „EGO SANUS“. 7 000 Lt skirta 14 rajono kaimo bendruomenių sveikatinimo projektų įgyvendinimui.

Bendruomenės aktyviai dalyvavo sveikatinimo veikloje, organizavo daug sporto švenčių, varžybų, konkursų, Vasaros švenčių, kurių metų vyko sportinės varžybos. Buvo naudojamos lauko treniruokliai, salės – vidaus treniruokliai, teniso stalai. Organizuotos sveikatos akcijos, sveikatingumo popietės, vaikų ir jaunimo sporto šventės, paskaitos. Išnaudota bendruomenės priklausanti materialinė bazė – sporto inventorių, treniruoklių, esantys buvusių mokyklų pastatuose, kultūros namuose, bendruomenių patalpose įkurtose sporto salėse jaunimo, bendruomenių gyventojų laisvalaikio praleidimui, sportavimui. Bendruomenių, kultūros namų patalpose, sporto aikštelėse vyko renginiai, šventės, šokiai, varžybos, parodos, seminarai, laisvalaikio praleidimas. Kaimo bendruomenių nariai aktyviai propaguoja šiaurietišką ėjimą.

2014 m. iš Savivaldybės biudžeto lėšų buvo finansuojami nevalstybinių organizacijų socialiniai projektai, kuriais buvo prisidedama prie visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo. Vykdamas neįgaliesiems skirtus projektus, neįgaliesiems asmenims buvo organizuojamos socialinės paslaugos, užimtumo užsiėmimai, jiems teiktos kineziterapijos, masažo paslaugos, psichologinė ir psichoterapinė pagalba, konsultuota sveikatos gerinimo klausimais, ligoniai buvo lankomi namuose ir kt.

Pasvalio rajono savivaldybės Neigiamų socialinių veiksnių prevencijai koordinuoti komisija, sudaryta iš 10 narių, atstovaujančių Savivaldybės administracijai ir įstaigoms, parengė Priklausomybę sukeliančių medžiagų (narkotikų, alkoholio, tabako ir kitų) vartojimo mažinimo ir prevencijos 2014–2016 metų programą ir programos įgyvendinimo 2014 metų priemonių planą, kurį Savivaldybės taryba patvirtino 2014 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. T1-65. Gruodžio mėnesio posėdyje aptartas narkotinių medžiagų aptikimo aplinkoje tyrimas, kuris buvo atliktas Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose ir Grūžių vaikų globos namuose. Svarstytas klausimas dėl naujų nerūkymo zonų paskelbimo. Nutarta kreiptis į seniūnus, ugdymo įstaigų vadovus, Pasvalio policijos komisariato vadovą, rajono gyventojus, kad pateiktų pasiūlymus dėl naujų nerūkymo zonų nustatymo.

Pasvalio rajono savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų (narkotikų, alkoholio, tabako ir kitų) vartojimo mažinimo ir prevencijos 2014–2016 metų programos 2014 m. priemonių įgyvendinimui iš Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos skirta 3 500 Lt. Įgyvendinant programą 2014 m. organizuotas rajoninis konkursas „Laisva klasė nuo (be) svaigalų“, surengtos akcijos „Laikykitės gėlę vietoj cigaretės“, „Gimiau nerūkantis/-i“, organizuotos krepšinio turnyras 3x3, 1x1, seminaras „Priklausomybės: problematika, valdymas, prevencija“. Organizuoti renginiai paminėti Judriąją savaitę ir „Dieną be automobilio“. Įrengti šiaurietiškojo ėjimo takai, organizuota takų atidarymo šventė. 2014 m. gruodžio 10–12 dienomis atliktas narkotinių medžiagų aptikimo aplinkoje tyrimas Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose (Pasvalio Petro Vileišio ir Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazijose, Pumpėnų, Vaškų ir Saločių Antano Poškos vidurinėse mokyklose, Daujėnų, Krinčino Antano Vienažindžio, Pajiešmenų, Pasvalio Svalios ir Lėvens pagrindinėse mokyklose bei Ustukių pagrindinio ugdymo ir Valakėlių skyriuose) ir Grūžių vaikų globos namuose. Ugdymo įstaigose buvo atlikta po 2–6 testus, tiriant lauko durų rankenų, laiptų turėklų, palangių, tualetų durų rankenų, koridoriuose esančių suolų paviršius. Iš viso paimta 50 mėginių, visi testo rezultatai buvo neigiami. Parengta 17 straipsnių bei 44 informaciniai pranešimai, kurie publikuoti interneto puslapiuose ir spaudoje. Pagrindinis programos įgyvendintojas – Visuomenės sveikatos biuras, programos koordinatore – Savivaldybės gydytoja.

Kontroliuodami, kaip įgyvendinamas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. gegužės 30 d. sprendimas Nr. T1-142 „Dėl Pasvalio rajono viešųjų vietų paskelbimo nerūkymo zonomis“,

Pasvalio rajono Policijos komisariato pareigūnai per 2014 metus surašė 36 administracinės teisės pažeidimo protokolus.

Savivaldybės ugdymo įstaigos skatinamos teikti paraiškas Bendruomenės sveikatos tarybai, kad galėtų gauti lėšų iš Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos alkoholio, tabako, narkotinių ir kitų psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijai vykdyti. Bendruomenės sveikatos tarybai buvo pateikti 6 projektai ir jiems finansuoti skirta 9 100 Lt.

VšĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centras įgyvendino 2 sveikatinimo programas, finansuojamas iš Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos: Sergamumo tuberkulioze prevencijos programą ir Privalomuoju sveikatos draudimu neapdraustų asmenų ir prie įstaigos neprisirašiusių asmenų skatinamųjų paslaugų teikimo programą.

2014 m. Pasvalio rajono savivaldybėje ūkio subjektai vykdė profilaktines medicinines apžiūras, profesinę darbų saugą. Švietimo srityje veikiantys ūkio subjektai – Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigos – padėjo įgyvendinti pirminę visuomenės sveikatos priežiūros funkciją bendrojo lavinimo mokyklose ir ikimokyklinėse įstaigose, aktyviai įsitraukė į sveikatinimo veiklą. Mokyklos skatinamos teikti paraiškas Bendruomenės sveikatos tarybai, kad galėtų gauti lėšų iš Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo bei alkoholio, tabako, narkotinių ir kitų psichotropinių medžiagų vartojimo prevencijos projektams vykdyti. Mokyklos dalyvauja sveikatinimo projektuose, teikiama pagalba mokiniams ugdant sveikos gyvensenos ir asmens higienos įgūdžius, organizuojamas prevencinis darbas, sprendžiamos mokinių psichologinės, adaptacijos ir socialinės problemos. Mokyklų vadovai skiria reikiamą dėmesį mokinių maitinimo organizavimui, vadovaujasi Maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašu.

Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo pagalbos tarnybos Pedagoginis psichologinis skyrius pagal poreikį teikia psichologinę, pedagoginę pagalbą vaikams ir jų šeimoms. Daugeliu atvejų buvo teikiama kompleksinė pagalba, taip pat psichologo konsultacijos, mokyklos socialinio pedagogo pagalba, vykdomas socialinis darbas su šeima. Teikta metodinė parama ugdymo įstaigų darbuotojams, konsultuoti tėvai, mokytojai. Skyrius organizavo tėvams, auginantiems vaikus nuo 3 iki 12 metų, Pozityvios tėvystės įgūdžių mokymus.

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, Pasvalio sporto mokykla 2014 m. rajone organizavo ar padėjo organizuoti nemažai sporto ir sveikatinimo renginių.

Savivaldybės gydytojas, koordinuodamas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimą Savivaldybėje, aktyviai bendradarbiavo su rajone esančiomis įstaigomis, visuomeninėmis organizacijomis, Savivaldybės administracijos struktūriniais padaliniais. Kiti Savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai pagal savo kompetenciją įgyvendino Savivaldybei priskirtas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas.

VIII. VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮGYVENDINIMAS

INFORMACIJA APIE MOKYKLAS IR MOKINIŲ SKAIČIŲ

Savivaldybės sprendimas dėl etatų įvedimo		Už sveikatos priežiūros mokyklose paslaugų teikimą atsakinga (-os) institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Mokyklų skaičius		Mokinių skaičius	
Data, Nr.	Skirta etatų		steigėja – Savivaldybė	kitų steigėjų	steigėja – Savivaldybė	kitų steigėjų
2004 m. gruodžio 22 d. Nr. T1-406	5	Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras	12	1	3216	96
2010 m. rugsėjo 29	2					

d. Nr. T1-197						
---------------	--	--	--	--	--	--

SVEIKATOS PRIEŽIŪRĄ MOKYKLOSE VYKDANTYS SPECIALISTAI

Specialistų etatų skaičius	Specialistų skaičius	Specialistų pasiskirstymas pagal užimamą etatą				Specialistų išsilavinimas (specialybė)		
		1 ir daugiau	0,5–1	iki 0,5	pagal priedą	visuomenės sveikatos	slaugytojos	kita
1* ¹	2*	3*	4*	5*	6*	7	8	9
5** ²	6**	4**	2**	-	-	2	3	1

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS MOKYKLOSE FINANSAVIMAS

Skirta lėšų (litas)		Panaudota lėšų (litas)		Panaudotų lėšų paskirstymas (litas)			
Valstybės specialioji tikslinė dotacija	Savivaldybės biudžetas	Valstybės specialioji tikslinė dotacija	Savivaldybės biudžetas	darbo užmokestis	mokesčiai	medikamentams (tvarsliavai)	kitai veiklai
179 400	-	179 400	-	120 100	37 100	400	21 800

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS MOKYKLOSE VEIKLOS RODIKLIAI

Užregistruota mokinių apsilankymų pas sveikatos priežiūros specialistą mokykloje	Apsilankymų pasiskirstymas pagal priežastį			Sveikatinimo veikla		
	pirmoji pagalba	konsultacijos	kita	vykdyta programų	organizuota renginių	renginiuose dalyvavusių mokinių
7 372	451	1 288	5 633	21	677	17 175

Mokinių sveikatos priežiūra mokyklose buvo vykdoma vadovaujantis Sveikatos priežiūros Pasvalio rajono savivaldybės mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu T1-180. 2014 m. gruodžio 19 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-256 buvo patvirtintas naujas Visuomenės sveikatos priežiūros Pasvalio rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose tvarkos aprašas, reglamentuojantis sveikatos priežiūrą ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose. Sveikatos priežiūrą mokyklose visuomenės sveikatos priežiūros specialistai vykdo pagal specialisto parengtą individualų darbo planą, suderintą su mokyklos vadovu ir patvirtintą Biuro direktorius.

Mokyklose dirbantys Visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos priežiūros specialistai organizavo 677 renginius, skirtus mokiniams bei ugdymo įstaigų bendruomenei vaikų sveikatos stiprinimo klausimais. Akcijose, viktorinose, aktyviuose mokymo būduose, varžybose, pamokose, sveikatos valandėlėse dalyvavo 17 744 įvairių tikslinių grupių atstovai: ikimokyklinio amžiaus vaikai, mokyklinio amžiaus vaikai, pedagogai ir kitų tikslinių grupių atstovai.

Visuomenės sveikatos biuro vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas, visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas organizavo 78 renginius, kuriuose dalyvavo 3 000 dalyvių: organizuoti 9 edukaciniai susitikimai, 9 praktiniai užsiėmimai daugiafunkciuose centruose apie

¹ *Nurodyti atskirai gyvenamosiose vietovėse, turinčiose 3 000 ir daugiau gyventojų, ir gyvenamosiose vietovėse, turinčiose mažiau kaip 3 000 gyventojų.

² **Pastaba. Visi Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro dirbantys Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai aptarnauja ir miesto ir kaimo vaikus pagal proporciją 1:2.

higienos įgūdžius. Organizuoti konkursai „Laisva klasė nuo/be svaigalų“, „Graži mano šypsenėlė 2014“. Reikšmingiausi renginiai jaunimui: „Asterikso ir Obelikso sveikatiada“, „Krepšinio turnyras 3x3, 1x1, susitikimai su Juozu Dapšausku, susitikimai su Simonu Dailide, 2 protmūšiai, 9 paskaitos „Geriausio kelio paieška: jaunuolio identiteto prieštaros ir jų sprendimai“.

Buvo vykdyta mokyklų 1–12 kl. mokinių apklausa dėl patyčių (650 respondentų) bei tyrimo rezultatų analizė. Rezultatai ir išvados pateiktos Savivaldybės tarybai, Savivaldybės administracijai, švietimo įstaigų vadovams.

Organizuotas seminaras „Maitinimo organizavimo ikimokyklinio, bendrojo ugdymo mokyklose, vaikų globos įstaigose tvarkos aprašo apžvalga, bendradarbiauta su SMLPC organizuojant regioninę konferenciją „Vaikų sveikatos stiprinimas. Nauji iššūkiai ir galimybės“, kuri vyko Pasvalio Svalios pagrindinėje mokykloje. Konferencijos metu skaityti pranešimai „Vaikų sveikatos stiprinimo kokybės gerinimas Pasvalio rajono savivaldybėje“ ir „Pasvalio rajono savivaldybės mokinių sveikatos rodiklių analizė“. Organizuoti 6 renginiai tėveliams (paskaitos darželiuose, gydytojo R. Šemetos paskaita „Sąmoninga tėvystė ir t. t.), kuriuose dalyvavo 93 tėveliai.

Visuomenės sveikatos biuro specialistai parengė ir įgyvendino tikslines sveikatos stiprinimo ir profilaktikos programas, tai – projektą „Asterikso ir Obelikso sveikatiada 2014“, skirtą rajono daugiafunkčius centrus lankantiems vaikams ir projektą „Pasvalio rajono mokyklų pradinių klasių ir Pasvalio specialiosios mokyklos mokinių asmens higienos įgūdžių ugdymo ir įtvirtinimo 2014–2016 m. programa“.

Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšomis buvo finansuoti 24 sveikatingumo projektai, kuriuos pateikė ugdymo įstaigos, joms skirta 36 300 litų.

Pasvalio rajone yra 4 ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos su skyriais. Visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas šiose įstaigose teikė Visuomenės sveikatos biuro specialistai.

Lopšelyje-darželyje „Eglutė“ vaikų sveikata yra prioritetinga veiklos sritis. Įstaiga pasirinkusi sveikos gyvensenos kryptį, puoselėja sveikos gyvensenos idėjas, dirba pagal individualią „Saugios ir sveikos gyvensenos įgūdžių integravimas į ugdymą“ programą, yra respublikinės darbuotojų asociacijos „Sveikatos želmenėliai“ narė. Nuo 2013 m. įstaiga buvo pripažinta sveikatą stiprinančia mokykla ir įsijungė į respublikinį projektą „Sveika mokykla“, įstojo į „Sveikatiados“ projektą. Stiprinant vaikų sveikatą, daug dėmesio skirta saugios ir sveikos aplinkos kūrimui ir geram psichologiniam mikroklimatui. Įstaiga turi vidaus braidymo baseiną, atskirą sporto salę. Kūno kultūros pedagogė veda kūno kultūros užsiėmimus vaikams baseine ir salėje. Įstaigoje organizuojama daug turiningų ir originalių sporto švenčių, sveikatinimo renginių, konkursų, išvykų, estafėčių. Įgyvendintas projektas „Judam – sveikai gyvenam“. Aktyviai dalyvaujama rajoniniuose ir respublikiniuose renginiuose, rengiami projektai, atliekama tiriamoji veikla vaikų sveikatos ugdymo srityje. Kasmet vertinama vaikų fizinių rodiklių dinamika, atliekama sergamumo analizė.

Darželio-mokyklos „Liepaitė“ sveikatos stiprinimo programoje suplanuotos priemonės ir veikla užtikrina laiku atliktą vaikų sveikatos patikrinimą, higieninių normų, įgūdžių formavimą. Buvo vedamos kasdienės rytinės, muzikinės mankštos, organizuotos įvairios paskaitos, varžybos, sveikatos valandėlės, įgyvendintas projektas „Mažais žingsneliais sveikatos link“. Įstaiga dalyvauja tarptautiniame projekte „Zipio draugai“. Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo vaikai vykdo projektą „Būkime saugūs“.

Narteikių darželyje-mokykloje „Linelis“ vyko kasmetinės sporto šventės: „Sportas – sveikata“, „Drąsūs, stiprūs, vikrūs“, „Šeima, kai esame kartu“. Organizuota sveikatingumo išvyka – ištvermės žygis į Joniškėlio Karpių dvaro parką, Europos judėjimo savaitės MOVE WEEK bėgimas, viktorina-diskusija „Sveikos mitybos svarba žmogaus gyvenime“, renginys ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams „Miško paslaptys“, edukacinių veiklų ciklas „Kartu nuveiksime daugiau“, įtraukiant šeimas.

Lopšelis-darželis „Žilvitis“ – vienintelė rajone įstaiga, ugdomi didelių specialiųjų poreikių turinčius vaikus. Logopedinėse grupėse ugdomi vaikai, turintys kalbos ir kalbėjimo sutrikimų,

specialiosiose grupėse ugdomi sutrikusio intelekto ir kompleksinių negalių turintys vaikai. Kaimo vietovėse gyvenantys vaikai ugdomi ir lavinami savaitinėse grupėse, vežiojami įstaigos transportu. Suburta kompetentinga specialiųjų pedagogų komanda, teikianti įvairiapusę korekcinę pagalbą specialiųjų poreikių vaikams, konsultuojanti jų tėvus bei kitus rajono gyventojus, auginančius neįgalius ikimokyklinio amžiaus vaikus namuose. Įstaigoje buvo organizuota įvairių sveikatinimo renginių, valandėlių, pokalbių, įgyvendintas projektas „Judėjimo džiaugsmas“.

Visos ugdymo įstaigos įsijungė į Vaikų sveikatos metų priemonių įgyvendinimą, organizavo daug ir įvairių sveikatinimo renginių, skirtų Vaikų sveikatos metams.

IX. SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS VEIKLOS FINANSAVIMAS

Institucijos pavadinimas	Išskirti asignavimai	Asignavimų panaudojimas visuomenės sveikatos priežiūros veiklai
LR valstybės biudžetas	315 000 Lt	Valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijoms vykdyti: visuomenės sveikatos priežiūrai mokyklose ir ikimokyklinėse įstaigose, visuomenės sveikatos stebėsenai ir stiprinimui, 315 000 Lt
Pasvalio rajono savivaldybės taryba	83 355,18 Lt	Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos finansavimui, 82 400 Lt
Kitos lėšos	30 900 Lt	Visuomenės sveikatos funkcijoms vykdyti, 27 710 Lt

X. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO SAVIVALDYBĖS VYKDOMOS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS

Įgyvendinamo dokumento pavadinimas	Prioritetinė kryptis 2015 metams
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymas Nr. V-979 „Dėl širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“	Nuo 2015 metų pradedama vykdyti širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo programa.
Lietuvos Sveikuolių sąjunga 2015 metus paskelbė Senjorų sveikatingumo metais	2015 metais didžiausias dėmesys bus skiriamas vyresnių žmonių sveikatos problemoms spręsti.
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. lapkričio 10 d. įsakymas Nr. V-1154 „Dėl valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, skiriamos savivaldybių biudžetams sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti, planavimo, paskirstymo, naudojimo ir atsiskaitymo už ją tvarkos aprašo patvirtinimo“	LR sveikatos apsaugos ministerija 2015 metams sudarė unifikuotus vertinimo kriterijus, kuriais bus vertinamas savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimas.
Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2013 metų ataskaita patvirtinta 2015 m. vasario 19 d. Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-11	Vykdyti Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2013 metų ataskaitos rekomendacijas.
2015 m. kovo 2 d. pasirašyta projekto	Parengtas projektas pagal Norvegijos finansinių mechanizmų

įgyvendinimo trišalė sutartis Nr. 2015/4-9-16/S-47 tarp Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros ir Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro	programą „Pasvalio ir Biržų rajonų savivaldybių mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų gerinimas“ Nr. NOR-LT11-SAM-01-K-02-004. Projektui skirtas 245 988,60 Eur finansavimas. Įgyvendinant projektą bus renovuojami visuomenės sveikatos priežiūros specialistų kabinetai Pasvalio ir Biržų rajonų ugdymo įstaigose.
Pasvalio rajono savivaldybės Bendruomenės sveikatos tarybos nustatyti prioritetai 2015 metams Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai	1. Psichinės sveikatos išsaugojimas, savižudybių prevencija, alkoholio, tabako, narkotikų ir kitų psichotropinių medžiagų vartojimo prevencija. 2. Vaikų ir jaunimo sveikatos išsaugojimas ir gerinimas. 3. Sveikos gyvensenos ugdymas (fizinis aktyvumas, sveikas senėjimas). 4. Tuberkuliozės ir kitų užkrečiamų ligų prevencija.

XI. SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS PRIEMONIŲ VYKDYMAS

1. SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠOS

Eil. Nr.	Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų šaltiniai	Surinkta lėšų, litais
1.	Savivaldybės biudžeto lėšos	54 109,44
2.	Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosio programos lėšos	27 700,00
Lėšų likutis ataskaitinių biudžetinių metų pradžioje		1 545,74
Iš viso lėšų		83 355,18

2. SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINTOS PRIEMONĖS

Eil. Nr.	Savivaldybės visuomenės sveikatos programų sritys	Vykdytų savivaldybės visuomenės sveikatos programų skaičius	Vertinimo kriterijų skaičius		Skirta lėšų, litais	Panaudota lėšų, litais
			planuota	įvykdyta		
1.	2.1. Neinfekcinių ligų ir traumų profilaktika ir kontrolė	5	12	12	7 300,00	7 300,00
2.	2.2. Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir kontrolė	4	8	8	13 500,00	13 500,00
3.	2.3. Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija	7	16	16	12 600,00	12 600,00
4.	2.4. Psichikos sveikatos stiprinimo, savižudybių ir smurto prevencija	2	7	7	3 300,00	3 300,00
5.	2.5. Vaikų ir jaunimo sveikatos išsaugojimas ir stiprinimas	25	48	45	33 800,00	32 900,00
6.	2.6. Gyventojų sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimas	8	16	16	7 800,00	7 800,00

7.	2.8. Bendruomenės sveikatos stiprinimo, sveikatos mokymo, sveikatos žinių populiarinimo ir visuomenės sveikatos propagandos	10	26	26	5 000,00	5 000,00
Iš viso lėšų					83 300,00	82 400,00

3. SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMAS VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠOMIS

Eil. Nr.	Savivaldybės visuomenės sveikatos programų sritys	Savivaldybės bendruomenės tikslinių grupių apibūdinimas	Savivaldybės bendruomenės tikslinių grupių gautos naudos apibūdinimas
1.	2.1. Neinfekcinių ligų ir traumų profilaktika ir kontrolė	Glaukoma sergančiųjų bendrijos „Šviesa“ ir sergančiųjų cukriniu diabetu draugijos „Sveikata“ nariai ir jų artimieji, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Pasvalio filialo nariai ir jų artimieji. Iš viso dalyvavo 413 nevyriausybinių organizacijų narių ir jų artimųjų. 105 Pasvalio rajono moterys. 69 Pasvalio rajono gyventojai.	Buvo organizuotos 2 konferencijos, 4 seminarai, 8 paskaitos, 2 sveikatinimo renginiai, glaukomos dienos minėjimas, diabeto dienos minėjimas, 6 teminiai mokymai, Šiaurietiško ėjimo mokymai, pirmos pagalbos mokymai, diskusija, 5 išvykos, susitikimai su oftalmologe, mankštos užsiėmimai, dalyvauta 2 sveikatingumo stovyklose prie jūros, suorganizuotos 5 akcijos, organizuotas Pasvalio sporto mokyklos baseino lankymas. Įsigytos spec. priemonės regėjimo negalią turintiems bendrijos nariams: svarstyklės, kraujospūdžio aparatas, įsigytas treniruoklis. VšĮ „Azzara“ įgyvendino projektą „Nedelsk“ Pasvalio rajone. Rožinio autobusiuko gydytojai onkologai patikrino 105 rajono moteris, mokė jas savityros būdu atpažinti piktybinius mazgelius, dalijo lankstinukus. Įgyvendinant projektą, VšĮ Pasvalio PASPC organizavo paslaugų teikimą ir tyrimų atlikimą nedraustiems privalomu sveikatos draudimu pacientams. Buvo taikytos prevencinės programos: storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos, gimdos kaklelio piktybinių navikų, priešinės liaukos vėžio, atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio, asmenų, priskirtų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, tyrimas.
2.	2.2. Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir kontrolė	4 316 rajono mokyklų mokinių, mokinių tėvų, pedagogų, socialinių darbuotojų. 25 socialinės rizikos šeimos.	Rajono mokyklose, švietimo įstaigose atlikti profilaktiniai tikrinimai dėl sergamumo pedikulioze, patikrinti 5 695 vaikai. Organizuoti 55 įvairūs higienos įgūdžių mokymai, skaitytos paskaitos, vesti pokalbiai, organizuotos sveikatos

		22 socialinės rizikos šeimos. 235 Pasvalio rajono gyventojai, 822 mokiniai.	valandėlės. Organizuotas antrojų konkursas „Graži mano šypsenėlė 2014“, 9 viktorinos „Esu švarus ir sveikas“, reklaminių plakatų paroda „Dantukų prašymas“, parengta 1 atmintinė. 25 socialinės rizikos šeimos aprūpintos priemonėmis nuo pedikuliozės. Rajono problematiškose šeimose organizuotas buitinių kenkėjų: utėlių, blusų, tarakonų naikinimas. UAB „Profilaktinės dezinfekcijos“ specialistai 22 šeimų gyvenamosiose patalpose atliko kenkėjų naikinimo darbus. Įgyvendinant Sergamumo tuberkulioze prevencines programas organizuotas seminaras, suorganizuotos 8 išvykos į rajono bendruomenes, skaityta 14 paskaitų, organizuotas rizikos grupių asmenų atvykimas į gydymo įstaigą ištyrimui dėl tuberkuliozės. Atlikti 83 Mantu testai, plaučių rentgenogramos. Organizuota 18 pokalbių mokyklose, sveikatos valandėlės, konkursas „Mano imuniteto stiprinimo receptas“. Pagaminti ir išplatinti 2 lankstinukai, 1 plakatas, parengti 8 stendai.
3.	2.3. Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija	Mokiniai, jaunimas, jų tėvai, pedagogai, socialiniai darbuotojai, vaikų dienos centro lankytojai, miesto ir rajono gyventojai. Iš viso renginiuose dalyvavo 3 946 dalyvių.	Suteikta žinių apie alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo žalą. Organizuotas seminaras „Priklausomybės: problematika, valdymas, prevencija“, mokytojams, socialiniams pedagogams, visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, policijos pareigūnams. Pasvalio miesto parke įrengti Šiaurietiškojo ėjimo takai, vyko atidarymas, mankšta, ėjimas naujai įrengtais takais. Įgyvendinant Savivaldybės tarybos sprendimą, atliktas Nerūkymo zonų ženklavimo atnaujinimas (Vytauto Didžiojo a. ir Smegduobių parkas Pasvalio mieste). 12-oje Pasvalio r. bendrojo lavinimo mokyklų, Grūžių vaikų globos namuose atlikti narkotikų aptikimo aplinkoje tyrimai specialiais testais. Iš viso paimta 50 mėginių. Rezultatai dėl narkotikų aptikimo aplinkoje buvo neigiami, narkotinių medžiagų pėdsakų neaptikta. Įsigyta vaizdinė priemonė: kepenų su patologijomis modelis (pateikiamas kaip alkoholio vartojimo prevencijos priemonė). Mokyklose organizuota: krepšinio turnyras 3x3 ir 1x1, stalo teniso varžybos, šachmatų turnyras, orientaciniai žygiai, 3 „Sniego gniūžtės“ renginiai, 3 prevenciniai renginiai „Naktis mokykloje“, „Saugus uostas“, konkursas „Laisva klasė nuo (be) svaigalų“, 2 konkursai, 8 akcijos, Judriosios savaitės paminėjimas Pasvalio mieste ir rajono

			mokyklose, 2 paskaitos, nerūkymo dienos minėjimas, 12 sveikos gyvensenos mokymų, diskusijos, 3 tyrimai, 4 išvykos, 8 prevenciniai renginiai, 2 stovyklos, išvykos į Pasvalio sporto mokyklos baseiną, 8 sporto varžybos, sporto šventė, aerobikos šventė, rudeninis krosas, 2 anketinės apklausos. Organizuoti susitikimai su policijos pareigūnais, išleistas 1 leidinys apie projektą, 5 standai, 2 lankstinukai.
4.	2.4. Psichikos sveikatos stiprinimo, savižudybių ir smurto prevencija	900 paauglių ir suaugusiųjų. 23 tėvai (globėjai), 13 vaikų, 25 socialiniai darbuotojai.	Petro Vileišio gimnazijoje organizuota rajoninė konferencija „Gyvybės vertė jaunimo akimis“, 1 paskaita, antistresinė savaitė, vaizdo siužetų konkursas, esė konkursas, išleista mokinių darbų knygelė. Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo pagalbos tarnybos Pedagoginis psichologinis skyrius organizavo tėvams, auginantiems vaikus nuo 3 iki 12 metų, Pozityvios tėvystės įgūdžių mokymus – 13 užsiėmimų, organizavo 2 paskaitas socialiniams darbuotojams, 10 dailės terapijos grupinių užsiėmimų 10–12 metų amžiaus vaikams, išleistas informacinis lankstinukas tėvams ir globėjams.
5.	2.5. Vaikų ir jaunimo sveikatos išsaugojimas ir stiprinimas	3 022 mokiniai ir ikimokyklinio amžiaus vaikai, 190 tėvų, 19 vaikų globos įstaigos auklėtinių, 233 daugiafunkcių centrų lankytojai, 112 pedagogų. Iš viso programose dalyvavo 3 576 dalyviai.	Rajono mokyklose, ikimokyklinio ugdymo įstaigose, vaikų globos įstaigoje ir daugiafunkčiuose centruose įvykdytos 23 sveikatinimo programos. Organizuoti 9 konkursai, 3 viktorinos, 5 stovyklos, 8 sveikatingumo renginiai, 12 diskusijų, 7 sveikatos popietės, 5 piešinių parodos, 6 paskaitos, 10 sveikatingumo popiečių, antistresinė savaitė, 23 akcijos, 32 sporto varžybų, plaukimo varžybos, plaukimo pamokos, rytinės mankštos, muzikavimo popietės, 3 projektiniai darbai, 5 praktiniai mokymai, pirmos pagalbos mokymai, 14 išvykų į Pasvalio sporto mokyklos baseiną, 16 sporto renginių, žygiai, mankštos, įsigyta sportinio inventoriaus, stalo žaidimų, teniso stalas, parengta 12 informacinių standų, 8 lankstinukai. Organizuota „Asterikso ir Obelikso sveikatiada 2014“ daugiafunkcių centrų lankytojams.
6.	2.6. Gyventojų sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimas	156 kaimo bendruomenių nariai, 38 vyresnio amžiaus rajono gyventojai. 541 rajono gyventojai, 30 vaikų.	Bendruomenės skatindamos bendruomenės narių fizinį aktyvumą organizavo šokių dieną, šokių pamokas, sporto šventę, 3 paskaitas, mankštų Pasvalio sporto mokyklos baseine lankymą. Organizuoti 2 žygiai su baidarėmis Šventosios upe, užsiėmimai „Pažink save piešiant fraktalą“, mankštos užsiėmimai Pasvalio sporto mokyklos baseine

		150 Pasvalio rajono neįgaliųjų draugijos narių.	suaugusiems ir vaikams iki 2 metų. Organizuota Pasvalio rajono neįgaliųjų sporto šventė Pasvalio miesto parke, jaunimo stovykla Pasvalio miesto parke, organizuotas baseino lankymas, terapija žirgais, paskaita, mankštos.
7.	2.8. Bendruomenės sveikatos stiprinimo, sveikatos mokymo, šeimos planavimo konsultavimo, sveikatos žinių populiarinimo ir visuomenės sveikatos propagandos	820 kaimo bendruomenių narių.	Kaimo bendruomenės įgyvendino 10 sveikatos stiprinimo projektų. Organizuotos 3 sveikatingumo popietės, sporto šventė vaikams ir jaunimui, 4 paskaitos, 5 bendruomenės sporto šventės, tritaškių mėtymo varžybos, 3 teminės popietės, pirmos pagalbos mokymai, 2 sveikatingumo dienos, sveikatos akcija „Savikontrolės diena“, 6 sveikatingumo renginiai, 4 varžybos, 3 praktiniai užsiėmimai, 1 konkursas, vaistažolių arbatos degustacija, išvykos į Pasvalio sporto mokyklos baseiną ir Visuomenės sveikatos biurą, vaikų ir jaunimo sporto varžybos, vaikų sporto šventė, vasaros sporto šventė, mankštos užsiėmimai, 4 šiaurietiško ėjimo mokymai ir užsiėmimai. Įsigyta sportinio inventoriaus.

4. INFORMACIJOS APIE SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINTAS PRIEMONES SKLAIDA

Eil. Nr.	Informavimo ir viešinimo priemonės pavadinimas	Įgyvendintų informavimo ir viešinimo priemonių skaičius	Paviešintų Savivaldybės visuomenės sveikatos programų skaičius
1.	Populiarinimas ir informavimas per televiziją, radiją, spaudą ir kitas masinio informavimo priemonės	79	48
2.	Informaciniai ir mokomieji renginiai, parodos, konferencijos, seminarai, konkursai, standai, paskaitos	231	56
3.	Pranešimai, kiti dokumentai programų rengėjams ir vykdytojams	2	1
4.	Savivaldybės interneto svetainė	28	24
5.	Popieriniai ir elektroniniai leidiniai (plakatai, lankstinukai, skrajutės, kitos priemonės)	39	22
6.	Išorinės ženklavimo priemonės programos įvaizdžiui formuoti (lipdukai, kanceliarinės prekės su programos atributika ir kt.)	12	12

5. SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS ADMINISTRAVIMO TOBULINIMAS

Eil. Nr.	Problemos, susijusios su Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos administravimu	Pasiūlymai, kaip tobulinti Savivaldybės visuomenės sveikatos programų rengimą, finansavimą ir įgyvendinimą
1.	Dėl didelio sveikatos programų pareiškėjų	Kelti projektų rengėjų ir vykdytojų

	skaičiaus ir lėšų poreikio, esant nepakankamam finansavimui, dauguma programų finansuojamos dalinai, todėl ne visai įgyvendinama numatyta veikla.	kvalifikaciją.
--	---	----------------
